

The Relationship between Contingency Factors and Non-Financial Sustainability Performance: The Moderating Role of Managers' Behavioral Dimensions

Ghareibeh Esmailikia Associate Professor, Ilam University, Ilam, Iran

Mahdis Naseri MA student in Accounting, Ilam University, Ilam, Iran

Amin Ghanbari Ma student in Accounting, Ilam University, Ilam, Iran

Abstract

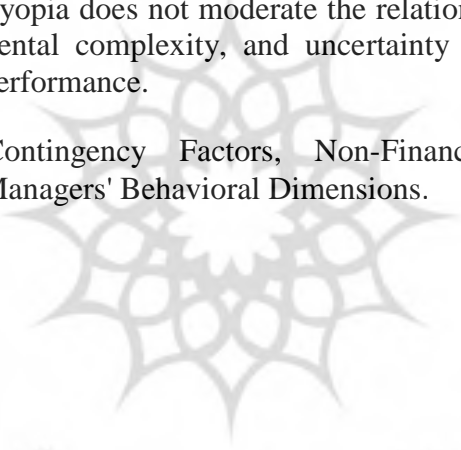
In today's world, a company's profile is not determined solely by financial issues; rather, there is a growing need to include environmental and social perspectives. Consequently, there has been a rapidly increasing awareness of social and environmental activities, which in recent years has been considered under the concept of sustainability performance. According to the contingency theory, the implementation of a sustainability approach can vary significantly depending on an organization's unique conditions. This theory has had significant implications for management decision-making, as management decisions are influenced by the characteristics of the managers themselves. The purpose of this research is to investigate the moderating role of managers' behavioral dimensions on the relationship between contingent factors and non-financial sustainability performance. Nine research hypotheses were tested and analyzed using the information of 142 firms admitted to the Tehran Stock Exchange during the period from 2013 to 2022 (including 1,420 firm-year observations) and using regression. The results indicated a

– **Corresponding Author:** Gh.esmailikia@ilam.ac.ir

How to Cite: Esmailikia, Gh. Naseri, M., Ghanbari, A. (2024). The Relationship between Contingency Factors and Non-Financial Sustainability Performance: The Moderating Role of Managers' Behavioral Dimensions, *Empirical Studies in Financial Accounting*, 21(82), 43-98. DOI: 10.22054/qjma.2024.78069.2542

positive and significant effect of firm size on non-financial sustainability performance and a negative and significant effect of environmental complexity and uncertainty on non-financial sustainability performance. No significant relationship was documented between board independence and non-financial sustainability performance. Management optimism strengthens the relationship between firm size and non-financial sustainability performance. In addition, management myopia changes and negates the relationship between board independence and non-financial sustainability performance. However, management optimism does not have a moderating role in the relationship between environmental complexity and uncertainty and the independence of the board of directors with non-financial sustainability performance. Finally, management myopia does not moderate the relationship between firm size, environmental complexity, and uncertainty with non-financial sustainability performance.

Keywords: Contingency Factors, Non-Financial Sustainability Performance, Managers' Behavioral Dimensions.

پروپشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

1. Introduction

The business environment for companies is increasingly uncertain and unstable due to many factors, not only financial but also non-financial. The application of contingency theory to sustainability reveals several factors that may influence performance and shape sustainability-oriented practices. In the field of corporate sustainability, this theory guides companies to prioritize sustainability as a dynamic capability to identify new opportunities and threats, leverage relevant opportunities, and adapt to market dynamics. Organizational strategic outcomes and processes are influenced by the managerial characteristics of senior managers. In particular, strategic choices are driven more by behavioral factors than by mechanical optimization. This theory emphasizes that the different characteristics of senior managers affect their strategic and structural decisions, which directly impact organizational performance. Based on this, the aim of the current research is to investigate the moderating role of managers' behavioral dimensions on the relationship between contingent factors and non-financial sustainability performance.

2. Methodology

According to its nature, this research is classified as applied, descriptive, and based on regression analysis. The necessary information for the research variables and hypothesis testing was gathered by referring to audited financial statements, independent audit reports, and financial database software such as Rahvard Navin and Tadbir Pardaz. The research data was then compiled in Excel, and used for statistical analysis with EViews software.

In this research, the statistical population includes all the companies listed on the Tehran Stock Exchange. Considering the conditions, a total of 142 companies (equivalent to 1,420 company-years) were selected, and their data was compiled using Excel software, then summarized, classified, and refined. Based on the objectives of the research, nine hypotheses were formulated as follows:

First hypothesis: Firm size has a relationship with the company's non-financial sustainability performance.

Second hypothesis: Environmental complexity and uncertainty are related to the company's non-financial sustainability performance.

Third hypothesis: Board independence is related to the company's non-financial sustainability performance.

Fourth hypothesis: Management optimism moderates the relationship between firm size and non-financial sustainability performance

Fifth hypothesis: Management optimism moderates the relationship between environmental complexity and uncertainty with non-financial sustainability performance.

Sixth hypothesis: Management optimism moderates the relationship between board independence and non-financial sustainability performance.

Seventh hypothesis: Management myopia moderates the relationship between firm size and non-financial sustainability performance.

Eighth hypothesis: Management myopia moderates the relationship between environmental complexity and uncertainty and non-financial sustainability performance.

Ninth hypothesis: Management myopia moderates the relationship between board independence and non-financial sustainability performance.

To test the above hypotheses, the following regression models are used:

$$CSPSCORE_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 SIZE_{it} + \alpha_2 Complex_{it} + \alpha_3 InBoard_{it} + \sum \alpha_i Control_{it} + \varepsilon_{it} \quad (1)$$

$$CSPSCORE_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 SIZE_{it} + \alpha_2 Complex_{it} + \alpha_3 InBoard_{it} + \alpha_4 Optimism_{it} + \alpha_5 SIZE_{it} * Optimism_{it} + \alpha_6 Complex_{it} * Optimism_{it} + \alpha_7 InBoard_{it} * Optimism_{it} + \sum \alpha_i Control_{it} + \varepsilon_{it}$$

$$\begin{aligned}
 & \text{CSPSCORE}_{it} = \\
 & \alpha_0 + \alpha_1 \text{SIZE}_{it} + \alpha_2 \text{Complex}_{it} + \alpha_3 \text{InBoard}_{it} + \\
 & \alpha_4 \text{Myopia}_{it} + \alpha_5 \text{SIZE}_{it} * \text{Myopia}_{it} + \alpha_6 \text{Complex}_{it} * \\
 & \text{Myopia}_{it} + \alpha_7 \text{InBoard}_{it} * \text{Myopia}_{it} + \sum \alpha_i \text{Control}_{it} + \varepsilon_{it}
 \end{aligned}
 \tag{2}$$

3. Conclusion

The increasing pressure to meet sustainability requirements has encouraged companies to implement sustainability programs to monitor and evaluate their processes and the impact of their activities along the value chain. It appears that not only is there a difference of opinion about the definition of corporate sustainability, but there is also ambiguity regarding the implementation of corporate sustainability practices. As a result, a significant diversity in organizations and various approaches to corporate sustainability can be identified. In this context, to enhance the understanding of the implementation of sustainable practices, it is suggested to adopt contingency theory. The aim of the current research is to investigate the role of managers' behavioral dimensions on the relationship between contingent factors and non-financial sustainability performance.

The results of the first hypothesis test showed that firm size has a positive and significant effect on non-financial sustainability performance. Since firm size affects the company's strategy, organizational goals, and competitive environment, non-financial performance is also influenced by these factors. Therefore, the larger the firm, the better its sustainability performance. This finding is in line with the findings of Mousanejad et al. (2021) and Yaghoubian et al. (2021).

The test of the second hypothesis indicates a negative and significant impact of environmental complexity and uncertainty on non-financial sustainability performance. Non-financial sustainability performance, which encompasses diverse aspects of the company's activities such as employees, the role of shareholders, supplier contracts, internal processes, and service quality, is relevant to health indicators. The presence and increase of environmental uncertainty negatively affect the quality of these factors, meaning that environmental uncertainty and complexity reduce non-financial

sustainability performance. This result is consistent with the findings of Yuliusman et al. (2023) and contradicts the findings of Yaghoubian et al. (2021).

In the third hypothesis, no significant relationship between board independence and non-financial sustainability performance was documented. This finding can be explained by the fact that several factors, including the specific characteristics of companies, can affect the relationship between board independence and non-financial sustainability. Therefore, no significant relationship between these two variables was found in the companies studied.

In the fourth hypothesis, the moderating role of management optimism, as one of the behavioral dimensions of managers, was investigated in the relationship between firm size and non-financial sustainability performance. The findings indicate a positive effect of management optimism on this relationship. In other words, management optimism strengthens the relationship between firm size and non-financial sustainability performance.

The fifth and sixth hypotheses examined the moderating role of management optimism on the relationship between complexity, environmental uncertainty, and board independence with non-financial sustainability performance. The findings showed that management optimism does not moderate the relationship between environmental uncertainty, company complexity, and board independence with non-financial sustainability performance.

The moderating role of management myopia on the relationship between contingency variables and non-financial sustainability performance was investigated in the seventh to ninth hypotheses. The findings indicate that management myopia does not moderate the relationship between firm size, complexity, and environmental uncertainty with non-financial sustainability performance. However, regarding the relationship between board independence and non-financial sustainability performance, management myopia, as a moderating variable, has changed the direction of the relationship, resulting in a negative effect of board independence on non-financial sustainability performance. In other words, management myopia leads to reduced attention to non-financial sustainability performance under conditions of greater managerial independence, thereby degrading this performance.

رابطه بین عوامل اقتضایی و عملکرد پایداری غیر مالی؛ نقش تعدیلی ابعاد رفتاری مدیران

غریبه اسماعیلی کیا * دانشیار حسابداری، دانشگاه ایلام، ایلام، ایران

مهدیس ناصری دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه ایلام، ایلام، ایران

امین قنبری دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه ایلام، ایلام، ایران.

چکیده

در دنیای کنونی، مشخصات یک شرکت صرفاً در رابطه با مسائل مالی اثبات نمی‌شود، بلکه نیاز به گنجانیدن دیدگاه‌های زیست محیطی و اجتماعی پدید آمده است. بر این اساس سطح آگاهی از فعالیت‌های اجتماعی و زیست محیطی به سرعت در حال رشد بوده و این دیدگاه در سال‌های اخیر تحت عنوان عملکرد پایداری مورد توجه قرار گرفته است. مطابق با مفاهیم نظریه اقتضایی، اجرای رویکرد پایداری بسته به شرایط مختلف سازمان می‌تواند به طور قابل توجهی متفاوت باشد. این نظریه پیامدهای زیادی در تصمیم‌گیری مدیریت در سازمانی به همراه داشته است، تصمیمات مدیریت خود متأثر از ویژگی‌های آنان است. هدف پژوهش حاضر بررسی نقش تعدیل‌کنندگی ابعاد رفتاری مدیران بر رابطه بین عوامل اقتضایی و عملکرد پایداری غیر مالی است. نه فرضیه پژوهش با استفاده از اطلاعات ۱۴۲ شرکت پذیرفته شده در شرکت بورس اوراق بهادار تهران در دوره زمانی ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۱ (شامل ۱۴۲۰ مشاهده شرکت - سال) و به کارگیری رگرسیون آزمون و تجزیه و تحلیل شدند. نتایج حاکی از تأثیر مثبت و معنادار اندازه شرکت بر عملکرد پایداری غیر مالی و تأثیر منفی و معنادار پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی بر عملکرد پایداری غیر مالی بوده، بین استقلال هیئت‌مدیره و عملکرد پایداری غیر مالی رابطه معناداری مستند نشد. خوش‌بینی مدیریت رابطه بین اندازه شرکت و عملکرد پایداری غیر مالی را تقویت می‌کند، علاوه بر این، کوتاه‌بینی مدیریت جهت رابطه بین استقلال هیئت‌مدیره و عملکرد پایداری غیر مالی را تغییر داده و منفی می‌کند، لیکن خوش‌بینی مدیریت بر

* نویسنده مسئول: Gh.esmailikia@ilam.ac.ir

رابطه بین پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی و استقلال هیئت‌مدیره با عملکرد پایداری غیرمالی نقش تعدیل‌کنندگی ندارد و نهایتاً اینکه کوتاه‌بینی مدیریت رابطه بین اندازه شرکت و پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی را با عملکرد پایداری غیرمالی تعدیل نمی‌کند.

کلیدواژه‌ها: عوامل اقتضایی، عملکرد پایداری غیرمالی، ابعاد رفتاری مدیران.

مقدمه

سود عامل اولیه و ضروری برای بقای یک شرکت است. با این حال فعالیت‌های شرکتی که تنها بر بهبود عملکرد مالی کوتاه‌مدت تمرکز می‌کنند، عامل اصلی آلودگی زیست‌محیطی و مشکلات اجتماعی بوده‌اند. در گزارش «محدودیت‌های رشد»، پایداری به‌عنوان یک وظیفه مشترک جهانی برای حل مشکل آلودگی محیطی ناشی از صنعتی شدن سریع ظاهر شده است. از آن زمان، مفهوم «سازگار با محیط‌زیست سازمان ملل متحد و توسعه پایدار» به‌عنوان یک سیستم هنجاری جامع برای دستیابی به پایداری ارائه شده است (Liu et al., 2022).

محیط کسب و کار شرکت‌ها در حال حاضر به‌طور فزاینده‌ای نامطمئن است و به دلیل بسیاری از عوامل نه‌تنها ناشی از عوامل مالی، بلکه به دلیل عوامل غیرمالی نیز ناپایدار است. به‌عنوان مثال اخیراً بسیاری از رویدادها ناشی از عدم اطمینان سیاسی یا تغییرات قانونی، مشکلات اقتصادی و اجتماعی ناشی از همه‌گیری ویروس کووید-۱۹ یا بلایای طبیعی و همچنین تغییرات در تقاضای مصرف‌کننده هر کدام به نحوی بر پایداری شرکت‌ها تأثیرگذار بوده است (Yuliusman et al., 2023). پایداری توانایی ایجاد و حفظ شرایط تعادل ظریف بین نیازهای انسان و کسب و کار، بهبود سبک زندگی و احساس رفاه و حفظ منابع طبیعی و اکوسیستم است (Ortiz et al., 2023). به اعتقاد (Abdullah et al., 2015)، عوامل غیرمالی، اصلی‌ترین عواملی هستند که باعث می‌شوند عدم اطمینان در محیط کسب و کار، بسیار زیاد باشد. بر این اساس، نظریه اقتضایی^۱ بیان می‌دارد که هیچ روش اندازه‌گیری عملکرد پایدار مشترکی وجود ندارد و رابطه بین شیوه‌های پایداری و عملکرد سازمانی مشروط به عوامل مختلفی است (Ong et al., 2019). همچنین، تغییرات در نوآوری‌های تکنولوژیکی و رقابت در بازار از عوامل بیرونی شرکت محسوب می‌شوند که متأثر از محیط پویای اقتصادی هستند. محیط پویا یکی از عوامل خطر مهمی است که باید توسط شرکت افشا شود؛ زیرا شرایط نوآوری تکنولوژیکی و رقابت در بازار می‌تواند

به سرعت تغییر کند و به عاملی تعیین کننده تبدیل شود که بر عملکرد شرکت تأثیر می‌گذارد از این رو، در رویکرد اقتضایی، در صورتی می‌توان به شرایط مناسب و بهینه دست یافت که ترکیب و تأثیر مثبتی بین بافت متغیرهای خاص و ساختار سازمانی بر عملکرد شرکت وجود داشته باشد (Yuliusman et al., 2023). در این میان، انتظار می‌رود وجود هیئت‌مدیره مستقل بتواند با عملکرد بی‌طرفانه بر هر گونه تقلب توسط مدیریت شرکت نظارت داشته باشد تا بتواند ارزش افزوده‌ای را برای تمامی ذینفعان شرکت ایجاد کند. علاوه بر این، شرکت‌هایی که استراتژی‌های تجاری خوبی مانند اجرای استراتژی‌های رهبری هزینه یا استراتژی‌های متنوع و پیچیده‌تر دارند، می‌توانند عملکرد شرکت را بهبود بخشند (Malik et al., 2020). نظریه اقتضایی همچنین می‌تواند برای شناسایی تناسب بین محیط سازمانی و ساختار سازمانی مورد استفاده قرار گیرد که به طبقه‌بندی بهتر سازمان‌ها به منظور شناسایی تناسب بین انواع سازمان و شیوه‌های نوظهور در مدیریت عملیات کمک می‌کند (Romero-Silva et al., 2018). با توجه به این مهم که محیط در حال تغییر جهان مستلزم تغییرات مضاعف در تئوری و عمل مدیریت است؛ نظریه اقتضایی به عنوان یکی از تئوری‌های مهم در مدیریت، می‌تواند علاوه بر هدایت عملکرد کلی شرکت، توسط عملکرد مدیریت نیز غنی و بهبود پیدا کند. بر این اساس، تئوری اقتضایی، نقش راهنما را در عمل مدیریت در واقعیت ایفا می‌کند و در واقع تئوری اقتضایی بیان می‌دارد که کدام عوامل (متغیرهای) اقتضایی برای عملکرد سازمانی بهتر، مناسب‌تر هستند. در زمینه پایداری شرکتی نیز، این نظریه، شرکت‌ها را به سمت اولویت‌بندی پایداری به عنوان یک قابلیت پویا برای احساس فرصت‌ها و تهدیدهای جدید، با استفاده از فرصت‌های مرتبط و تغییر بر اساس پویایی بازار راهنمایی می‌کند (Liu, 2020). کاربرد تئوری اقتضایی برای پایداری همچنین عوامل متعددی را آشکار می‌سازد که ممکن است بر اجرا و پیکربندی شیوه‌های پایداری محور تأثیر بگذارد. با این حال، مطالعات تجربی که نقش عوامل احتمالی را در رابطه بین شیوه‌های پایداری و عملکرد سازمانی بررسی می‌کنند، اگرچه کمیاب هستند، اما به وضوح به امکان وابسته بودن شیوه‌های پایداری به این

زمینه اشاره دارند (Campbell, 2007 و Maletic et al., 2018). هیئت مدیره با توجه به فعالیت‌هایی مانند طراحی و اجرای استراتژی، نقش مهمی در تقویت پیوند بین شرکت و محیط برون‌سازمانی آن دارند. نتایج و فرآیندهای استراتژیک سازمانی تابعی از ویژگی‌های مدیریتی مدیران ارشد است. به‌طور خاص، انتخاب‌های استراتژیک بیشتر ناشی از عوامل رفتاری است تا بهینه‌سازی مکانیکی. این نظریه تأکید می‌کند که ویژگی‌های متفاوت مدیران ارشد بر تصمیمات استراتژی و ساختار آن‌ها تأثیر می‌گذارد و به‌طور مستقیم بر عملکرد سازمانی تأثیر می‌گذارد (Ting et al., 2021). نوشتارهای تخصصی به‌طور گسترده ارتباط بین ویژگی‌های مدیریت و عملکرد را بررسی نموده‌اند، اما بررسی اثرات ویژگی‌های رفتاری مدیران بر ارتباط بین عوامل اقتضایی و عملکرد پایداری غیرمالی مغفول مانده است، لذا پژوهش حاضر در پی کاهش این شکاف پژوهشی بوده و پرسش اصلی را بدین شرح مطرح می‌کند که: آیا ابعاد رفتاری مدیران بر رابطه بین عوامل اقتضایی و عملکرد پایداری غیرمالی نقش تعدیل‌کنندگی دارد؟

مبانی نظری و توسعه فرضیه‌ها

عوامل اقتضایی و عملکرد پایداری

عوامل اقتضایی عواملی هستند که بر ویژگی‌های خاص یک سازمان به‌منظور اثربخشی هرچه بهتر تأثیر گذارند و می‌توانند شامل عوامل خارجی مانند روابط اجتماعی، آگاهی جهانی از مدیریت محیطی و پویایی فناوری و همچنین عوامل داخلی مانند تعهد رهبری، ادغام پایداری با استراتژی اصلی کسب و کار باشند (Mahmud et al., 2021). شرکت‌های بزرگ، پایدارتر در نظر گرفته می‌شوند، زیرا تعهد آن‌ها به‌خوبی شناخته شده است، باعث جذب سرمایه‌گذاران بیشتری می‌شود و به آن‌ها اجازه می‌دهد تا در مقایسه با شرکت‌هایی که غیرپایدار در نظر گرفته می‌شوند، دسترسی آسان به تأمین مالی خارجی داشته باشند (Keskin et al., 2020). شرکت‌های بزرگ تأمین‌کنندگان منابع مالی بیشتری دارند از این‌رو نسبت به شرکت‌های کوچک برای گزارشگری به‌موقع فشار برون‌سازمانی بیشتری تجربه می‌کنند (Saeedi et al., 2020). از طرفی، اندازه یک شرکت می‌تواند به طرق

مختلف باعث بی ثباتی غیرمالی شود. یکی از راه‌ها این است که شرکت‌های بزرگ می‌توانند «بسیار بزرگ برای شکست خوردن» شوند، به این معنی که شکست آن‌ها می‌تواند عواقب فاجعه‌باری برای اقتصاد داشته باشد (Vuojela & Rascon, 2022). راه دیگر این است که انتخاب معیارهای عملکرد غیرمالی باید با عواملی مانند استراتژی شرکت، محرک‌های ارزش، اهداف سازمانی و محیط رقابتی مرتبط باشد و اندازه شرکت می‌تواند بر این عوامل تأثیر بگذارد (Imbrogiano, 2021). علاوه بر این، رشد بخش واسطه‌های مالی غیربانکی که شامل صندوق‌های بازنشستگی، بیمه‌گران و صندوق‌های تأمین است، پس از بحران مالی جهانی شتاب گرفته است و به نظر می‌رسد شرکت‌های بزرگ منبع اصلی آسیب‌پذیری مالی شرکت‌ها در بازارهای نوظهور هستند (Pascual et al., 2023). با این حال، رابطه بین اندازه شرکت و عملکرد غیرمالی همیشه ساده نیست و باید عوامل متعددی در این زمینه مدنظر قرار گیرد بر این اساس نوع رابطه بین این متغیر ممکن است متفاوت باشد، بنابراین در این خصوص فرضیه‌ای به شرح زیر تدوین می‌گردد:

فرضیه اول: اندازه شرکت با عملکرد پایداری غیرمالی شرکت رابطه دارد.

عدم قطعیت محیطی به دشواری مدیران در کسب، تفسیر و درک اطلاعات در مورد محیط خارجی اشاره دارد (YahyaMarzouck & Jin, 2022). بر این اساس، آگاهی از عدم قطعیت محیطی برای کمک به سازمان‌ها برای رقابت و ارتقای عملکرد مالی و غیرمالی خود از طریق در نظر گرفتن تغییرات ناشی از پیشرفت‌های اقتصادی، اجتماعی و سیاسی مهم است (Abu Afifa & Saleh, 2022). عدم اطمینان محیطی، مانند همه‌گیری کووید ۱۹، می‌تواند اثرات قابل توجهی بر عملکرد مالی و غیرمالی شرکت‌ها داشته باشد. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که عدم اطمینان محیطی می‌تواند عملکرد زیست محیطی، اجتماعی و شرکتی (ESG)^۱ شرکت را کاهش دهد (Wang et al., 2023). عدم اطمینان محیطی می‌تواند تأثیر قابل توجهی بر ثبات غیرمالی یک شرکت نیز داشته باشد؛ عوامل غیرمالی

مانند مسائل مربوط به کارکنان، نقش سهامداران، قراردادهای تأمین کننده، فرآیندهای داخلی و کیفیت خدمات، شاخص‌های حیاتی سلامت و عملکرد یک شرکت هستند (Phan et al., 2021). شرکت‌ها ممکن است با سطح بالاتری از عدم اطمینان خارجی مواجه شوند که مستلزم استفاده بیشتر از معیارهای عملکرد غیرمالی برای کاهش عدم اطمینان درک شده و افزایش سطح راحتی در تصمیم‌گیری است (Alves & Lourenco, 2022). شرکت‌ها می‌توانند از معیارهای عملکرد غیرمالی مانند معیارهای زیست محیطی، اجتماعی و حاکمیتی (ESG) برای پیگیری و بهبود پایداری غیرمالی خود استفاده کنند. استفاده از معیارهای غیرمالی می‌تواند منجر به بهبود عملکرد سازمانی شود که عدم اطمینان محیطی بیشتر وجود دارد (Hoque, 2005). بر این مبنای فرضیه زیر ارائه شده است:

فرضیه دوم: پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی با عملکرد پایداری غیرمالی رابطه دارد. استقلال هیئت‌مدیره ممکن است ثبات غیرمالی یک شرکت را که شامل عواملی مانند شهرت، رضایت مشتری و روحیه کارکنان است را تحت تأثیر قرار دهد. این نشان می‌دهد که شرکت‌هایی که هیئت‌مدیره‌های مستقل بیشتری دارند، بیشتر درگیر اقدامات مسئولیت‌پذیری اجتماعی هستند که نتیجه آن پایداری غیرمالی شرکت‌ها خواهد بود (Ortas et al., 2017). با این حال، رابطه بین استقلال هیئت‌مدیره و پایداری غیرمالی پیچیده است و به عوامل مختلفی از جمله سطح تخصص مدیران و زمینه خاص شرکت بستگی دارد (Hu et al., 2022). در این رابطه با توجه به استدلال‌های ذکر شده، فرضیه‌ای به شرح زیر تدوین شده است:

فرضیه سوم: استقلال هیئت‌مدیره با عملکرد پایداری غیرمالی شرکت رابطه دارد.

بعاد رفتاری مدیران و تأثیر آن بر رابطه بین عوامل اقتضایی و عملکرد

پایداری

عملکرد پایدار، تعامل بین عملکرد سازمان‌ها در فعالیتهای تجاری و عملکرد (زیست محیطی، اقتصادی، اجتماعی) است و توانایی سازمان برای دستیابی به فعالیت تجاری و افزایش ارزش برای سهامداران با در نظر گرفتن مسئولیت بلندمدت اقتصادی، زیست محیطی و اجتماعی است (Al-Abbadı & Abu-Romman, 2023). کاربرد نظریه اقتضایی برای پایداری می‌تواند عوامل متعددی را که ممکن است بر پیاده‌سازی و پیکربندی شیوه‌های پایداری گرا تأثیر بگذارد را آشکار کند. با این حال، پژوهش‌های تجربی که نقش عوامل اقتضایی را در رابطه بین شیوه‌های پایداری و عملکرد سازمانی بررسی می‌کنند، نسبتاً کمیاب هستند. نوشتارهای تخصصی موجود، اگرچه کمیاب است، اما به وضوح اشاره می‌کنند که امکان‌پذیری اجرای فعالیتهای پایداری وابسته به زمینه هستند (Maletic et al., 2018). استفاده از الگوها و مدل‌های تصمیم‌گیری اقتضایی می‌باشد و الگویی که در تمامی شرایط کاربرد داشته باشد وجود ندارد، بلکه بسته به نوع مشکل و هدف تصمیم‌گیرنده، مدل مناسب انتخاب می‌گردد (ملک‌جعفریان، ۱۳۹۲). پژوهشگران تجربی بر این باورند ویژگی‌های روان‌شناختی و رفتاری افراد جزء لاینفکی از عوامل تأثیرگذار در تصمیم‌گیری‌ها به حساب می‌آید (دهرویه و همکاران، ۱۳۹۸).

عوامل رفتاری و روانی، به نام اطمینان بیش‌ازحد و کوتاه‌بینی مدیران، استراتژی‌های واحد تجاری را تحت تأثیر قرار می‌دهد و باعث تغییرات چشم‌گیری در آنها می‌شود. خوش‌بینی مدیران یک ویژگی شخصیتی است که به صورت رفتاری نادرست و داشتن اعتقادات مثبت در رابطه با هر یک از جنبه‌های پیشامدی در شرایط نبود اطمینان تعریف می‌شود (نیک‌کار و همکاران، ۱۴۰۱). اندازه شرکت بر جنبه‌های مختلف کسب‌وکار تأثیر دارد و به‌عنوان یکی از عوامل کلیدی تعیین‌کننده رقابت‌پذیری آن محسوب می‌شود. شرکت‌های بزرگ از مزایای صرفه‌جویی در مقیاس و همچنین پتانسیل مالی، انسانی و فنی بالاتری برخوردارند، در حالی که شرکت‌های کوچک معمولاً انعطاف‌پذیرتر و نوآورتر

هستند (ایهار، ۲۰۲۲). اندازه شرکت نقش مهمی در عملکرد کسب و کار دارد و جای تعجب نیست که این عامل در اقتصاد و مدیریت مورد توجه قابل توجهی قرار گرفته است. استدلال می‌شود که ارزش‌ها، باورها و توانایی‌های مدیران ممکن است که مهم‌تر از ملاحظات اقتصادی فرصت و هزینه‌های معاملات باشد (Kaya, 2020). بر مبنای توضیحات بیان شده فرضیه‌ای به شرح زیر مطرح می‌شود:

فرضیه چهارم: خوش‌بینی مدیریت، رابطه بین اندازه شرکت و عملکرد پایداری غیرمالی را تعدیل می‌کند.

عواملی که باعث ایجاد پیچیدگی در محیط شرکت می‌شوند، باعث افزایش نااطمینانی در ارزیابی آینده واحد تجاری می‌شوند و نااطمینانی ایجاد شده در محیط تجاری می‌تواند بر توانایی مدیران در پردازش اطلاعات تأثیر بگذارد (نیکبخت و همکاران، ۱۳۹۹) و به تبع آن عملکرد شرکت تحت تأثیر قرار بگیرد لذا سطح پیچیدگی شرکت، یکی از مهم‌ترین عوامل در انتخاب مدیران شرکت است. بر اساس استدلال‌های ارائه شده، فرضیه زیر تدوین می‌گردد:

فرضیه پنجم: خوش‌بینی مدیریت، رابطه پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی با عملکرد پایداری غیرمالی را تعدیل می‌کند.

به‌طور خاص، زمانی که هیئت‌مدیره، تحت سلطه مدیران مستقل باشد، این امر می‌تواند احتمال بروز سوگیری‌های روانی از جمله سوگیری خوش‌بینی مدیریتی را کاهش دهد. همچنین، به‌منظور تصمیمات سرمایه‌گذاری بهتر، یک هیئت‌مدیره مستقل باید با خوش‌بینی مدیریتی همبستگی منفی داشته باشد. بر این اساس، مدیران مستقل می‌توانند تصمیم‌های محکمی در برابر غیرمنطقی بودن مدیران عامل خوش‌بین بگیرند. در واقع، آن‌ها طوری رفتار خواهند کرد که گویی متخصص هستند و مدیران عامل خوش‌بین می‌توانند توسط آن‌ها کنترل شوند. از طرفی، هیئت‌مدیره‌ای که اکثریت مستقل باشد، برای نظارت بر مدیرعامل مناسب‌تر است تا هیئت‌مدیره‌ای متشکل از مدیران وابسته؛ بنابراین، می‌توان

نتیجه گرفت که استقلال هیئت مدیره می تواند از طریق کاهش سطح سوگیری خوش بینی مدیریتی، بر عملکرد شرکت تأثیر مثبت بگذارد (Fuzi et al., Baccar et al., 2013)؛ 2016؛ Heaton, 2002). بر اساس مبانی نظری ذکر شده، فرضیه های مرتبط با آن به شرح زیر ارائه شده است:

فرضیه ششم: خوش بینی مدیریت، رابطه بین استقلال هیئت مدیره و عملکرد پایداری غیرمالی را تعدیل می کند.

نگرش کوتاه مدت مدیریتی به افق تصمیم گیری کوتاه مدت مدیران اشاره دارد، در این نگرش مدیران تمایل بیشتری به تمرکز بر روی علایقی دارند که در لحظه قابل دسترسی فوری هستند نسبت به توسعه آتی کسب و کار. این نگرش از نظریه جهت گیری زمانی روانشناسی- اجتماعی سرچشمه می گیرد (فان، ۲۰۲۳). افزایش عدم اطمینان محیطی ممکن است تأثیر بیشتری بر عملکرد کلی شرکت داشته باشد و حتی پتانسیل نوآوری موجود شرکت را از بین ببرد و منجر به مدیریت کوتاه بینانه و عدم پذیرش فعالیت های نوآورانه شود (Chen et al., 2021). فعالیت های کوتاه بینانه نتایج موقت مطلوبی دارد و پیامدهای منفی آن در بلندمدت نمایان می شود، زیرا بازارهای سرمایه قادر به درک صحیح پیامدهای کوتاه بینی در زمان وقوع نیست (نیک کار و همکاران، ۱۴۰۱). مدیریت کوتاه بینانه بر پایداری عملکرد اثرات منفی بر شرکت دارد، زیرا ممکن است منجر به تصمیماتی شود که منافع کوتاه مدت را بر پایداری بلندمدت اولویت می دهند. به عنوان مثال، تمرکز کوتاه مدت بر اقدامات کاهش هزینه ممکن است منجر به نادیده گرفتن سرمایه گذاری در شیوه های پایدار شود که در نهایت می تواند به عملکرد بلندمدت شرکت آسیب برساند. از سوی دیگر، تمرکز بر رویه های پایدار و مسئولیت اجتماعی شرکت می تواند تأثیر مثبتی بر پایداری عملکرد بلندمدت شرکت داشته باشد (Chung et al., Waheed et al., 2021)؛ 2023). با این حال، اقدامات غیرمالی، مانند تلاش جهت کسب رضایت مشتری، با ارائه دید جامع تر از عملکرد پایدار، به کاهش اثرات منفی مدیریت کوتاه بینانه کمک می کند (سرنی و اسان و تهوارنجان، ۲۰۱۶).

با توجه به توضیحات بیان شده فرضیه‌های زیر مطرح می‌گردد:

فرضیه هفتم: کوتاه‌بینی مدیریت، رابطه بین اندازه شرکت و عملکرد پایداری غیرمالی را تعدیل می‌کند.

فرضیه هشتم: کوتاه‌بینی مدیریت، رابطه بین پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی بر عملکرد پایداری غیرمالی را تعدیل می‌کند.

فرضیه نهم: کوتاه‌بینی مدیریت، رابطه بین استقلال هیئت‌مدیره و عملکرد پایداری غیرمالی را تعدیل می‌کند.

پیشینه خارجی پژوهش

Le et al. (2023) در پژوهش خود رابطه بین عوامل اقتضایی، معیارهای عملکرد یکپارچه و عملکرد سازمانی ۲۵۷ شرکت تولیدی ویتنامی را بررسی کردند. نتایج پژوهش نشان داد که دو عامل اقتضایی شامل استراتژی تمایز و مشارکت حسابداران مدیریتی در فرآیند تصمیم‌گیری استراتژیک تأثیر مثبت معناداری بر استفاده از معیارهای عملکرد یکپارچه دارند. علاوه بر این، استفاده از معیارهای عملکرد یکپارچه تا حدی نقش میانجی را در رابطه بین هر یک از عوامل اقتضایی و عملکرد سازمان ایفا می‌کند. در نهایت یافته‌ها نشان داد که سطح رقابت، رابطه بین استفاده از معیارهای عملکرد یکپارچه و عملکرد سازمانی را تعدیل نمی‌کند، در حالی که مشارکت حسابداران مدیریت نیز آن نقش را در ارتباط بین استراتژی تمایز و استفاده از معیارهای عملکرد یکپارچه ایفا نمی‌کند.

Yusuf et al. (2023) در پژوهشی به بررسی تأثیر نظریه اقتضایی بر نوآوری پایدار در شرکت‌های تولیدی مالزی پرداختند. یافته‌ها حاکی از آن بود که سیاست‌های حمایتی پایدار شرکتی و مشوق‌های پایدار، تأثیر مثبت قابل توجهی بر نوآوری پایدار در شرکت‌های تولیدی مالزی دارند، در حالی که تعهد مدیریت ارشد ناچیز است. بر اساس یافته‌ها، شرکت‌هایی که از طریق سیاست‌ها و مشوق‌ها، شیوه‌های پایدار را در اولویت قرار

می‌دهند، احتمال بیشتری دارد که نوآوری پایدار را ترویج کنند. در نتیجه، کسب و کارها به منظور تقویت نوآوری پایدار باید توسعه این دو ویژگی و در نتیجه بهبود شیوه‌های پایداری و کمک به اهداف توسعه بلندمدت را در اولویت قرار دهند.

Yuliusman et al. (2023) «تأثیر مستقیم و غیرمستقیم ویژگی‌های شرکت بر عملکرد شرکت‌های فهرست شده بورس اوراق بهادار اندونزی از طریق افشای اختیاری مدیریت ریسک بر اساس عوامل اقتضایی» را مورد مطالعه قرار دادند. نتایج نشان داد که عدم اطمینان کسب و کار هنگام تعامل با یک سیستم مدیریت ریسک که کمتر قابل اعتماد است و باعث ناهماهنگی می‌شود، ریسک بالایی دارد که می‌تواند منجر به کاهش عملکرد شرکت شود.

Pires and Alves (2022) در پژوهشی تجربی «ارتباط بین عدم اطمینان محیطی، ارتباط اطلاعات حسابداری و عملکرد سازمانی؛ رویکرد اقتضایی» را مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان داد که در زمینه‌های عدم اطمینان محیطی، ارتباط اطلاعات غیرمالی افزایش می‌یابد. با این حال، ارتباط اطلاعات مالی همچنان از اطلاعات غیرمالی بیشتر است. اطلاعات مالی و اطلاعات غیرمالی مکمل یکدیگر هستند و جایگزین نیستند و می‌توانند به طور هم‌زمان در موقعیت‌های مختلف مورد استفاده قرار گیرند.

Dagiliene and Šutiene (2019) در مطالعه‌ای بررسی توسعه سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری پایداری از طریق دریچه تئوری اقتضایی پرداختند. یافته‌های اصلی نشان داد که اکثر شرکت‌های مورد بررسی، استراتژی پایداری را در استراتژی اصلی خود لحاظ می‌کنند، اما عدم ارتباط با اندازه‌گیری و ادغام نتایج پایداری در کل نتایج مالی شرکت‌ها وجود دارد. به طور غیرمنتظره، ارتباط بین مشارکت ذینفعان و طراحی سیستم اطلاعات حسابداری پایداری به اندازه فرضیه نظری قوی نبود.

Maletič et al. (2018) در پژوهشی به مطالعه نقش عوامل اقتضایی (جهت‌گیری بلندمدت، رقابت‌پذیری و عدم اطمینان) بر رابطه بین شیوه‌های پایداری و عملکرد سازمانی پرداختند. یافته‌ها نشان داد زمانی که سازمان‌ها با سطوح بالایی از رقابت، عدم اطمینان و

جهت گیری بلندمدت مواجه هستند، شیوه‌های اکتشاف پایداری مهم‌ترین پیش‌بینی کننده عملکرد نوآوری هستند.

Budiarto et al. (2018) در پژوهشی به مطالعه «همسویی سیستم اطلاعات حسابداری (AIS)^۱ و عملکرد غیرمالی در شرکت‌های کوچک: یک دیدگاه اقتضایی» پرداختند. یافته‌های حاصل از پژوهش حاکی از آن بود که سیستم اطلاعات حسابداری (AIS) پیچیده و تعهد مالک بر عملکرد غیرمالی به‌طور مستقیم یا با واسطه همسویی سیستم اطلاعات حسابداری، تأثیر می‌گذارد.

Ong et al. (2019) در پژوهشی تجربی به بررسی رابطه بین عوامل اقتضایی و شیوه‌های اندازه‌گیری عملکرد پایدار (SPM)^۲ شرکت‌های الکترونیک و برق مالزی پرداختند. یافته‌ها نشان داد که فشار ذینفعان و جهانی‌سازی، نیروهای محرک برای این شرکت‌ها هستند تا در شیوه‌های پایدار فعال‌تر باشند.

Hogue (2005) در پژوهشی «مدل اقتضایی از ارتباط بین استراتژی، عدم اطمینان محیطی و اندازه‌گیری عملکرد: تأثیر بر عملکرد سازمانی» را مورد بررسی قرار داد. نتایج نشان داد که بین انتخاب استراتژیک مدیریت و عملکرد از طریق استفاده بیش از حد مدیریت از معیارهای غیرمالی برای ارزیابی عملکرد، یک ارتباط مثبت و معنادار وجود دارد. از سوی دیگر، این مطالعه شواهدی مبنی بر وجود رابطه معنادار بین عدم اطمینان محیطی و عملکرد از طریق استفاده مدیریت از معیارهای عملکرد غیرمالی پیدا نکرد.

پیشینه داخلی پژوهش

خلیلی و همکاران (۱۴۰۳) به دنبال تبیین مدلی برای تأثیر فرهنگ سازمانی و عوامل اقتضایی بر گزارشگری پایداری با رویکرد عملکرد اقتصادی بوده‌اند. نتایج نشان داد که مؤلفه‌های فرهنگ سازمانی (توجه به جزئیات، توجه به ره‌آوردها و توجه به اعضای سازمان) و عوامل

---

1. Accounting Information System
2. Sustainable Performance Measurement

اقتضایی (افراد)، مدل مناسب برای تأثیر گذاری و تبیین گزارشگری پایداری با رویکرد عملکرد اقتصادی در شرکت‌های بورس اوراق بهادار تهران هستند.

موسی‌نژاد و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهشی به تأثیر متغیرهای اقتضایی بر مدل‌های پیش‌بینی عملکرد مالی شرکت‌ها پرداختند. نتایج نشان داد که عدم قطعیت محیطی و اندازه شرکت به طور مثبت قدرت پیش‌بینی عملکرد مالی شرکت را بهبود می‌بخشد و استراتژی تجاری و رقابت تجاری قدرت پیش‌بینی عملکرد مالی شرکت را بهبود نمی‌بخشد. همچنین، عدم قطعیت محیطی، استراتژی تجاری و اندازه شرکت، قدرت پیش‌بینی عملکرد مالی شرکت را بهبود می‌بخشد.

یعقوبیان و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهشی تجربی به ارائه مدل اقتضایی ارزیابی عملکرد شرکت‌ها با تأکید بر نقش ابزارهای نوین حسابداری مدیریت پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد که استفاده از ابزارهای نوین حسابداری مدیریت بر عملکرد شرکت تأثیر مثبت و معناداری دارد. همچنین، نتایج نشان داد که سه فاکتور اقتضایی شامل رقابت بازار، عدم اطمینان محیطی و اندازه شرکت رابطه بین استفاده از ابزارهای نوین حسابداری مدیریت با عملکرد شرکت را به طور معنی‌دار و مثبتی تعدیل می‌کنند.

نونهال‌نهر و رهنمای‌رودپشتی (۱۳۹۷) پژوهشی با عنوان «طراحی اقتضایی معیارهای ارزیابی عملکرد مبتنی بر رویکرد آینده‌پژوهی؛ بررسی فلسفی و تئوریک» انجام دادند. چنین نتیجه‌گیری شد که بایستی جهت طراحی و به‌کارگیری معیارهای عملکرد مناسب و پویا، به عوامل زمینه‌ای و اقتضایی توجه نموده و در نظر گرفته شود که هیچ‌یک از معیارهای عملکرد در همه شرایط و زمینه‌ها به‌طور کامل مناسب و مطلوب نمی‌باشند، لذا بایستی از رویکردهای آینده‌نگرانه در این فرآیند پویا بهره جست.

ذبیحی‌خرق و همکاران (۱۳۹۶) پژوهشی با عنوان «کشف عوامل اقتضایی مدیریت استراتژیک منابع انسانی و شناخت اقدامات اثربخش منابع انسانی» انجام دادند. یافته‌های پژوهش بیانگر وجود دو دسته از عوامل اقتضایی برون و درون‌سازمانی بودند و در مجموع تعداد ۸ عامل اقتضایی برون‌سازمانی و تعداد ۱۴ عامل اقتضایی درون‌سازمانی شناسایی شد.

که در بخش کمی پژوهش عوامل اقتضایی و اقدامات اثربخش منابع انسانی اولویت‌بندی گردیدند.

بذرافکن و قادری (۱۳۹۵) در مطالعه‌ای به بررسی اثرات عوامل اقتضایی داخلی بر اثربخشی سازمانی در شرکت‌های مستقر در شهرک‌های صنعتی شهرستان سنجید پرداختند. بر اساس نتایج، بین عوامل اقتضایی داخلی و ابعاد آن با اثربخشی سازمانی ارتباط معناداری وجود دارد؛ همچنین، از میان ابعاد عوامل اقتضایی داخلی؛ هماهنگی داخلی بیشترین میزان تأثیر را بر اثربخشی سازمانی داشته و در رتبه اول قرار گرفته است. بعد تازگی محصولات در رتبه دوم و بعد پیمان‌های بودن محصولات در رتبه سوم و آخر قرار گرفته است.

دیانتی‌دیلمی و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی تجربی، تأثیر عدم اطمینان محیطی بر اثربخشی ابزارهای حسابداری مدیریت با به کارگیری تئوری اقتضایی را مورد مطالعه قرار دادند. نتایج پژوهش نشان داد که عدم اطمینان محیطی بر سودمندی ابزارهای حسابداری مدیریت تأثیر مثبت دارد. به علاوه، عدم اطمینان محیطی به واسطه سودمندی ابزارهای حسابداری مدیریت، تأثیر مثبت بر عملکرد شرکت‌ها دارد. هم‌چنین، نتایج بیانگر تأثیر مثبت سودمندی ابزارهای حسابداری مدیریت بر عملکرد شرکت‌ها بود.

مرور مختصر پژوهش‌های داخلی و خارجی ارائه شده، بیانگر آن است که موضوع عملکرد پایداری با توجه به اهمیت آن از جنبه‌های مختلف مورد توجه قرار گرفته است، در این میان به دلیل اثرگذار بودن عوامل زمینه‌ای و اقتضایی در اجرا و ارتقای فعالیت‌های پایداری، نوشتارهای تخصصی بر ارتباط این دو موضوع نیز تمرکز نموده‌اند، لیکن بررسی‌های انجام شده از مغفول ماندن نقش مدیران و ابعاد رفتاری آنان در این زمینه حکایت داشته و از این رو پژوهش حاضر با تمرکز بر این موضوع کاهش این شکاف پژوهشی را مدنظر قرار داده است.

روش پژوهش

در پژوهش حاضر تأثیر عوامل اقتضایی بر عملکرد پایداری غیرمالی؛ نقش تعدیلی ابعاد رفتاری مدیران در بورس اوراق بهادار تهران مورد بررسی قرار گرفته شده است؛ این

پژوهش با توجه به ماهیت به‌عنوان پژوهش کاربردی، توصیفی و مبتنی بر تحلیل رگرسیونی طبقه‌بندی می‌شود. علاوه بر این، از نظر روش انجام پژوهش با توجه به نوع رابطه بین متغیرها از نوع علی است. بر مبنای نظری برای گردآوری اطلاعات این پژوهش از روش کتابخانه‌ای استفاده شده است. بدین گونه که مبانی نظری و پیشینه پژوهش با مراجعه به کتب، مقالات، مجلات و سایر منابع در دسترس گردآوری شده است. اطلاعات موردنیاز متغیرهای پژوهش و آزمون فرضیه‌ها از طریق مراجعه به صورت‌های مالی حسابرسی شده گزارش حسابرسی مستقل، نرم‌افزارهای پایگاه داده‌های مالی نظیر رهاورد نوین و تدبیر پرداز تهیه شد. سپس داده‌های پژوهش در نرم‌افزار اکسل گردآوری شد و برای انجام تجزیه و تحلیل آماری از نرم‌افزار ایویوز استفاده شد.

جامعه و نمونه آماری

در این پژوهش، جامعه آماری شامل کلیه شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد که حائز شرایط ذیل باشند:

۱) شرکت‌ها تا سال ۱۳۹۲ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته باشند و تا پایان سال ۱۴۰۱ در بورس فعال باشند.

۲) به لحاظ افزایش قابلیت مقایسه، سال مالی شرکت منتهی به ۲۹ اسفند بوده و طی بازه زمانی ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۱ سال مالی خود را تغییر نداده باشند.

۳) به دلیل ساختار گزارش‌گری جداگانه‌ای که شرکت‌های سرمایه‌گذاری و واسطه‌گری مالی (بیمه‌ها، هلدینگ‌ها، بانک‌ها، لیزینگ‌ها و مؤسسات مالی) دارند، از نمونه حذف شدند.

۴) اطلاعات صورت‌های مالی و گزارش فعالیت هیئت‌مدیره به مجمع عمومی عادی سالیانه حقوق صاحبان سهام آن‌ها در بازه زمانی ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۱ در دسترس باشد.

در مجموع، تعداد ۱۴۲ شرکت (معادل ۱۴۲۰ سال-شرکت) حائز شرایط فوق بودند که داده‌های آن‌ها با استفاده از نرم‌افزار اکسل گردآوری، تلخیص، طبقه‌بندی و پالایش گردید.

مدل‌ها و متغیرهای پژوهش

با توجه به چارچوب نظری و پیشینه پژوهش، مدل پژوهش از نوع رگرسیون چندگانه است؛ بنابراین الگوهای زیر برای انجام آزمون فرضیه‌ها انتخاب شدند.

$$CSPSCORE_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 SIZE_{it} + \alpha_2 Complex_{it} + \alpha_3 InBoard_{it} + \sum \alpha_i Control_{it} + \varepsilon_{it} \quad (1)$$

$$CSPSCORE_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 SIZE_{it} + \alpha_2 Complex_{it} + \alpha_3 InBoard_{it} + \alpha_4 Optimism_{it} + \alpha_5 SIZE_{it} * Optimism_{it} + \alpha_6 Complex_{it} * Optimism_{it} + \alpha_7 InBoard_{it} * \sum \alpha_i Control_{it} + \varepsilon_{it} \quad (2)$$

$$CSPSCORE_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 SIZE_{it} + \alpha_2 Complex_{it} + \alpha_3 InBoard_{it} + \alpha_4 Myopia_{it} + \alpha_5 SIZE_{it} * Myopia_{it} + \alpha_6 Complex_{it} * Myopia_{it} + \alpha_7 InBoard_{it} * Myopia_{it} + \sum \alpha_i Control_{it} + \varepsilon_{it} \quad (3)$$

متغیر مستقل

متغیر مستقل در این پژوهش عوامل اقتضایی است که با استفاده از سه متغیر اندازه شرکت، به پیروی از Saiful (2017) پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی به پیروی از Saiful (2017) و استقلال هیئت‌مدیره به پیروی از پاکدلان و همکاران (۱۴۰۲) عملیاتی شده است. نحوه اندازه‌گیری متغیرهای مذکور به شرح زیر می‌باشد:

اندازه شرکت (SIZE): در این پژوهش برای تعیین اندازه شرکت طبق رابطه (۱)، از لگاریتم ارزش دفتری دارایی‌های شرکت استفاده شده است (ملانظری و همکاران، ۱۳۹۱).

$$SIZE_{it} = \ln(BVAL_{it}) \quad (1)$$

که در آن:

$SIZE_{it}$ = اندازه شرکت i در سال t

$Ln =$ لگاریتم طبیعی (در مبنای e)

$BVAL_{it}$ = ارزش دفتری دارایی‌های شرکت i در سال t

پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی (Complex): در این پژوهش به پیروی از محمدیان و همکاران (۱۳۹۸) شاخصی برای پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی تعریف شده است؛ بدین صورت که هفت مؤلفه پیچیدگی جغرافیایی، ریسک تجاری، تغییرات فروش، ساختار مالکیت، فرصت رشد، رقابت در بازار محصول و تکنولوژی در مورد شرکت‌های مورد مطالعه بررسی می‌شود و هر یک از این مؤلفه‌ها به‌عنوان یک متغیر موهومی تعریف می‌شود. اگر شرکت‌های مورد بررسی دارای این ویژگی‌ها باشد، کد یک و در غیر این صورت کد صفر را می‌پذیرد و شرکتی که دارای چهار یا تعداد بیشتری از این ویژگی‌ها باشد دارای پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی در نظر گرفته می‌شود (خوشکار و همکاران، ۱۴۰۱). نحوه اندازه‌گیری هفت مؤلفه مذکور به ترتیب به شرح زیر است:

پیچیدگی جغرافیایی: اگر شرکتی دارای شعب و واحدهای فرعی باشد دارای پیچیدگی جغرافیایی در نظر گرفته می‌شود و کد یک و در غیر این صورت کد صفر به آن اختصاص داده می‌شود (دارابی و امام جمعه ۱۳۹۳).

ریسک تجاری: گر شرکتی دارای اهرم عملیاتی بالاتر از اهرم عملیاتی صنعتی که در آن فعالیت می‌کند باشد، پیچیدگی و عدم اطمینان بیشتر و کد یک و در صورت اهرم عملیاتی کمتر از صنعت کد صفر به آن اختصاص داده می‌شود. اهرم عملیاتی صنعت از طریق، میانگین اهرم عملیاتی کلیه شرکت‌های صنعت که اطلاعات آن‌ها در دسترس بوده است، محاسبه شده است. اهرم عملیاتی به صورت زیر اندازه‌گیری شده است:

$$OL = \frac{EBIT_{it} - EBIT_{it-1}}{Sale_{it} - Sale_{it-1}}$$

تغییرات فروش: اگر تغییرات فروش برای شرکتی بیشتر از میانگین تغییرات فروش شرکت‌های نمونه آماری باشد، کد یک و اگر کمتر از آن باشد کد صفر به آن اختصاص

داده می‌شود. تغییرات فروش به طریق زیر محاسبه شده است (محمدیان و همکاران، ۱۳۹۸):

$$EU_{it} = \frac{\delta Sales}{\mu Sales}$$

ساختار مالکیت: ساختار مالکیت از لحاظ تمرکز یا عدم تمرکز مورد بررسی قرار می‌گیرد. برای محاسبه تمرکز مالکیت از شاخص هرfindahl-هیرشمن^۱ استفاده می‌شود. این شاخص از حاصل جمع توان دوم سهم هر یک از مالکین نهادی به دست می‌آید (کرزبر و شاهوردیانی، ۱۳۹۶)، حاصل به صورت صفر تا یک بوده و هرچه به یک نزدیک‌تر باشد تمرکز بیشتر بوده و پیچیدگی کمتر است و کد صفر و در صورت تمرکز کمتر کد یک به آن اختصاص داده می‌شود.

$$Concentration = \sum SI^2$$

SI = درصد مالکیت هر یک از سهامداران نهادی

سرمایه‌گذاران نهادی سرمایه‌گذاران بزرگ نظیر بانک‌ها، شرکت‌های بیمه و شرکت‌های سرمایه‌گذاری و سرمایه‌گذاران حقیقی و حقوقی که سهم آن‌ها بیش از ۲٪ ارزش اسمی سهام شرکت هست، می‌باشد.

فرصت رشد: در پژوهش حاضر، فرصت رشد هر شرکت با فرصت رشد صنعت مقایسه می‌شود، اگر فرصت رشد شرکت بیشتر از فرصت رشد صنعت باشد کد یک و در صورتی که فرصت رشد آن کمتر از فرصت رشد صنعت باشد کد صفر به آن تعلق می‌گیرد. فرصت رشد به شرح زیر محاسبه می‌شود (حیدری و همکاران، ۱۳۹۴).

$$Growth_{it} = \frac{(TA + MVE) - BVE}{TA}$$

رقابت در بازار محصول: به پیروی از دیانتی دیلمی و بیاتی (۱۳۹۴) رقابت در بازار محصول از طریق شاخص هرfindahl-هیرشمن اندازه‌گیری می‌شود که به شرح زیر می‌باشد:

---

1. Herfindahl-Hirschman index

$$HHI = \sum_i^k (S_i)^2$$

تکنولوژی: اگر شرکتی جز صنایع داروسازی و داده‌پردازی که در پژوهش‌های مختلف صنایع دارای تغییرات تکنولوژیکی زیاد در نظر گرفته شده است، باشد دارای پیچیدگی و عدم اطمینان بیشتر در نظر گرفته و کد یک و در غیر این صورت کد صفر به آن اختصاص داده می‌شود (محمدیان و همکاران، ۱۳۹۸).

استقلال هیئت‌مدیره (InBoard): تعداد اعضای غیرموظف (مستقل) بیانگر استقلال هیئت‌مدیره می‌باشد؛ هرچه اعضای غیرموظف در ترکیب هیئت‌مدیره بیشتر باشد، متقابلاً استقلال هیئت‌مدیره بیشتر است (مختاری، ۱۳۹۸)؛ بنابراین این متغیر به صورت نسبت اعضای غیرموظف به کل اعضای هیئت‌مدیره محاسبه می‌شود (پاکدلان و همکاران، ۱۴۰۲).

متغیر وابسته

پایداری غیرمالی ($CSPSCORE_{it}$): برای اندازه‌گیری عملکرد پایداری غیرمالی، از شاخص‌های عملکرد پایداری غیرمالی (۶۰ شاخص) در سه بعد عملکرد پایداری اقتصادی، اجتماعی و محیطی استفاده می‌گردد.

شاخص‌های اقتصادی: جنبه‌ها و اثرات اقتصادی - اجتماعی را در بر می‌گیرد که در ۱۵ طبقه و گروه قرار می‌گیرند. به‌طور کلی از مهم‌ترین شاخصه‌های مذکور می‌توان هدف‌ها و الزامات مشخص برای برنامه‌ریزی، ارزش‌افزوده سهم کارگر، هدف‌گذاری کسب‌بازده، سهم بازار شرکت نسبت به صنعت و منطقه، رشد یا تغییرات سهم بازار و پیش‌بینی آن در آینده، تمرکز جغرافیایی فروش و مشتریان برحسب منطقه، تغییرات فروش برحسب ریال و محصولات و منطقه و مشتریان، تغییرات در تکنولوژی و الزامات بازار، تغییرات به وجود آمده توسط بازار و سایر رقبا، شناخت اثرات اقتصادی غیرمستقیم بااهمیت و مقیاس‌های

بهره‌وری تولید، سرمایه‌گذاری‌های اجتماعی به تفکیک و هزینه‌های آن‌ها، مالیات ارزش افزوده و سایر عوارض را نام برد (همایون و همکاران، ۱۴۰۲).

شاخص‌های اجتماعی: به روابط بین واحد کسب و کار و جامعه مربوط می‌شود که در ۲۸ طبقه گروه‌بندی می‌گردند. مهم‌ترین شاخصه‌های اجتماعی دربرگیرنده ویژگی‌های در کارکنان و سایر موارد مرتبط با آن‌ها شامل استخدام، حقوق و مزایا، بهداشت، امنیت شغلی، جنسیت، شرایط سنی، محل جغرافیایی، رویکردهای ارتباطی با پرسنل و نظرخواهی از آنان، بیان فعالیت‌ها و ساعات آموزش (برحسب طبقات و گروه‌ها)، مسائل بهداشتی و ایمنی و رعایت آن‌ها و سلامت شغلی، اخذ گواهینامه‌های موردنیاز محل کار (شغلی، ایمنی، سلامت و بهداشت)، مشارکت در ایجاد مراکز آموزشی، امور رفاهی پرسنلی و رویه‌های استخدام و به‌کارگیری، بیان مشخصات محصول طبق الزامات تعریفی (استانداردها و غیره)، مشتریان و رضایت‌مندی مشتریان، اخذ گواهینامه‌های مرتبط با شرکت و محصولات، برنامه‌ریزی دریافت و ثبت تخلفات و پیشنهادها، برنامه‌های پژوهش و توسعه و مخارج آن‌ها، بیان روش‌های مرتبط با تأمین کنندگان و ارزیابی عملکرد زنجیره تأمین ارزش، استراتژی و مسئولیت‌های مدیران ارشد، مشارکت در انجمن‌ها و نهادها و مجامع، گواهینامه‌ها و جوایز در حوزه‌های مختلف (اجتماعی، فرهنگی، محیط‌زیست، ورزشی و آموزشی)، کمک به توسعه صنایع کوچک و کارآفرین، توسعه زیرساخت‌های عمومی، برنامه‌ها و مساعدت‌های مالی جهت حمایت از فعالیت‌های اجتماعی، آموزشی و هنری، حامی برای همایش‌های آموزشی، سمینارها و طرح‌های سلامت و بهداشت جامعه، نحوه کمک‌های مالی در حوادث غیرطبیعی، چگونگی برخورد و مقابله با فساد و اعمال خلاف قانون، تدوین نظامنامه و منشور اخلاقی و همچنین قوانین و آئین‌نامه‌های مرتبط با حوزه‌های مختلف هستند (همایون و همکاران، ۱۴۰۲).

شاخص‌های محیطی: به محیط‌زیست و محیط اطراف مربوط می‌شود. مهم‌ترین شاخصه‌های محیطی میزان و ارزش مواداولیه، منابع مصرفی به تفکیک منبع و میزان آن‌ها،

میزان آب مصرفی و بازیافتی و تصفیه شده، شیوه‌های کاهش ضایعات و همچنین کاهش اثرات مخرب بر محیط، ایده‌هایی برای تولید محصولات مبتنی بر بازیافت، مقدار انرژی صرفه جویی شده با بهبود فرایندها، در نظر گرفتن برنامه‌های جاری و آتی به منظور مدیریت تأثیرات زیست محیطی، مجموعه اقدامات صورت گرفته در خصوص گازهای گلخانه‌ای، تفکیک ضایعات بر حسب نوع و نحوه مصرف و همچنین روش‌های کاهش و حذف ضایعات پرخطر و دفع مناسب آن‌ها، اثرات محیطی حمل و نقل در حوزه‌های مختلف، بیان فعالیت‌ها در خصوص رعایت مسائل زیست محیطی از بعد مصرف کنندگان و زنجیره تأمین ارزش، اطلاع رسانی به مشتریان در خصوص مصرف محصولات با ملاحظات زیست محیطی، داشتن روش‌های احیای منابع طبیعی نظیر جنگل و خاک، طراحی تجهیزات و محصولات سازگار با محیط، تدوین نظامنامه و منشور زیست محیطی و دعاوی حقوقی موارد زیست محیطی هستند (همایون و همکاران، ۱۴۰۲).

اگر شرکتی دارای معیارهای تعیین شده فوق باشد، عدد ۱ و در غیر این صورت عدد صفر در نظر گرفته می‌شود (Rezaee & Tuo, 2017). برای اندازه گیری سطح افشای عملکرد پایداری غیرمالی شرکت‌ها با بررسی گزارش هیئت مدیره شرکت‌ها، از تقسیم کل اقلام افشاشده بر تعداد کل اقلام قابل افشا شرکت در گزارش هیئت مدیره به دست می‌آید (برزگر، ۱۳۹۳).

متغیرهای تعدیل گر پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

در این پژوهش ابعاد رفتاری مدیران، به عنوان متغیر تعدیل گر با استفاده از دو شاخص خوش بینی مدیریت و کوتاه بینی مدیریت، عملیاتی شده است:

خوش بینی مدیریت (**Optimism**): به پیروی از (Ben-David et al., 2010) و (Malmendier & Tate, 2005). عملیاتی شده است که نشان دادند در شرکت‌هایی با مدیران خوش بین، مخارج سرمایه‌ای بزرگ تر است.

$$C/E = \frac{C.E_t}{TA_{t-1}} \quad (4)$$

$C.E_t$: مخارج سرمایه‌ای، مبالغی که صرف خرید یا بهبود و ارتقای دارایی‌های مولد مانند ماشین‌آلات، ساختمان‌های تجاری و تولیدی، وسایل نقلیه و غیره در سال t می‌شود و بر اساس مطالعه (Lewellen & Badrinath 1997) از تفاوت خالص ارزش دفتری دارایی‌های ثابت در ابتدا و پایان دوره به علاوه هزینه استهلاک محاسبه می‌گردد؛

TA_{t-1} : کل دارایی‌ها در پایان سال $t-1$

کوته‌بینی مدیریت (Myopia): شرکت‌هایی که به‌طور هم‌زمان بازدهی (سودآوری) بیش‌ازحد معمول و هزینه‌های بازاریابی و پژوهش و توسعه‌ای کمتر از حد مورد انتظار را گزارش می‌کنند، به احتمال زیاد مشمول ویژگی مدیریت عامل کوتاه‌بینانه خواهند بود. برای شناسایی و تعیین شرکت‌های کوته‌بین، ابتدا لازم است سطح مورد انتظار بازده دارایی، هزینه بازاریابی و هزینه پژوهش و توسعه را برای هر شرکت با استفاده از روابط زیر برآورد شود.

$$ROA_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 ROA_{i,t-1} + \varepsilon_{it}$$

$$Mktg_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 Mktg_{i,t-1} + \varepsilon_{it}$$

$$R\&D_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 R\&D_{i,t-1} + \varepsilon_{it}$$

$ROA_{i,t}$: نرخ بازده دارایی‌هاست که بر اساس نسبت سود خالص به جمع دارایی‌ها سنجیده می‌شود:

$Mktg_{i,t}$: نسبت هزینه‌های بازاریابی و فروش به جمع دارایی‌ها و

$R\&D_{i,t}$: نسبت هزینه‌های پژوهش و توسعه به جمع دارایی‌ها

پس از محاسبه مقادیر مورد انتظار (برآوردی) بازده دارایی‌ها، هزینه بازاریابی و هزینه‌های پژوهش و توسعه با استفاده از رابطه‌های فوق، مقادیر واقعی با مقادیر پیش‌بینی شده مقایسه می‌گردد و با توجه به میزان تفاوت موجود ($\varepsilon_{i,t}$)، شرکت‌ها در چهار گروه اصلی به شرح جدول ۱ تقسیم‌بندی می‌شوند:

جدول ۱: طبقه‌بندی شرکت‌ها

گروه ۴	گروه ۳	گروه ۲	گروه ۱
اختلاف منفی بین بازده دارایی پیش‌بینی شده و واقعی	اختلاف مثبت بین بازده دارایی پیش‌بینی شده و واقعی اختلاف مثبت هزینه‌های بازاریابی و پژوهش و توسعه پیش‌بینی شده و واقعی	اختلاف مثبت بازده دارایی پیش‌بینی شده و واقعی فقط اختلاف یکی از هزینه‌های بازاریابی و پژوهش و توسعه و منفی	اختلاف مثبت بین بازده دارایی پیش‌بینی شده و واقعی اختلاف منفی هزینه‌های بازاریابی و پژوهش و توسعه پیش‌بینی شده و واقعی

شرکت‌های حاضر در گروه ۱ به‌عنوان شرکت‌های دارای مدیران عامل کوتاه‌بین در نظر گرفته خواهد شد، چراکه با داشتن عملکرد مثبت مالی و افزایش بازده دارایی‌ها، هزینه‌های بازاریابی و پژوهش و توسعه شرکت کاهش یافته است (دلشاد و تهرانی، ۱۳۹۸).

متغیرهای کنترلی

اهرم مالی (LEV): اهرم مالی شرکت که حاصل تقسیم کل بدهی‌ها بر کل دارایی‌های آن است (کلاتر و همکاران، ۱۴۰۱).

سن شرکت (Age): از مجموع سال‌هایی که شرکت از ابتدای مورد مطالعه در بورس فعال بوده است (پژوهی و جعفری، ۱۳۹۹).

فرصت‌های رشد (MTB): نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری. برای محاسبه این نسبت از حاصل تقسیم ارزش بازار پایان دوره بر ارزش دفتری حقوق صاحبان سرمایه در پایان دوره استفاده می‌شود. برای محاسبه ارزش بازار نیز از حاصل ضرب آخرین قیمت سهام شرکت در تعداد سهام انتشار یافته استفاده شده است (مرادزاده فرد و همکاران، ۱۳۹۲).

یافته‌ها

برازش مدل

جدول ۴ شاخص‌های مرکزی و پراکندگی شامل میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر را برای متغیرهای پژوهش نشان می‌دهد. در این بخش ابتدا میانگین هر یک از متغیرها بیان شده که نشان‌دهنده متوسط اعداد به‌دست آمده برای هر یک از متغیرهاست. برای مثال در رابطه با عملکرد پایداری غیرمالی به‌عنوان متغیر وابسته، میانگین ۰/۵۰۰ است که نشان می‌دهد شرکت‌های موردبررسی به‌طور متوسط ۰/۵ معیار از معیارهای عملکرد پایداری غیرمالی را دارا بوده‌اند. در جدول آمار توصیفی علاوه بر میانگین، انحراف معیار داده‌ها نیز ارائه شده است که بیانگر میزان پراکندگی داده است. انحراف معیار این متغیر ۰/۵۰۰ محاسبه شده است. در رابطه با متغیرهای مستقل، برای مثال میانگین اندازه شرکت به‌عنوان یکی از عوامل اقتضایی ۱۴/۲۲۵ است، به این معنی که به‌طور متوسط لگاریتم دارایی‌های این شرکت‌ها ۱۴ است. همچنین استقلال هیئت‌مدیره حدوداً ۴۰ درصد بوده است. در متغیر تعدیل‌گر، ابعاد رفتاری مدیران که دو بعد مدنظر قرار گرفته، به‌عنوان مثال میانگین خوش‌بینی مدیریت ۰/۵۲۱ هست، به این معنی که مخارج سرمایه‌ای شرکت‌های موردبررسی ۰/۵۲ دارایی‌های آن‌هاست. میانگین متغیرهای اهرم مالی، فرصت‌های رشد و سن شرکت به‌عنوان متغیرهای کنترلی به ترتیب ۰/۵۸۳، ۲/۶۶۴ و ۴۱/۲۴۲ است. آمار توصیفی بقیه متغیرها نیز در جدول ۲ مشاهده می‌شود.

جدول ۲: آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	نماد	میانگین	حداکثر	حداقل	انحراف معیار
اندازه شرکت	SIZE	۱۴/۲۲۵	۱۹/۷۷۴	۱۰/۱۶۷	۱/۵۵۳
استقلال هیئت‌مدیره	InBoard	۰/۳۹۴	۱	۰/۰۰۰	۰/۲۸۴
عملکرد پایداری غیرمالی	CSPSCORE	۰/۵۰۰	۱	۰/۰۰۰	۰/۵۰۰۲
خوش‌بینی مدیریت	Optimism	۰/۵۲۱	۱	۰/۰۰۰	۰/۴۹۹
اهرم مالی	LEV	۰/۵۸۳	۱/۵۶۶	۰/۰۶۱	۰/۱۹۴
سن شرکت	Age	۴۱/۲۴۲	۶۲/۰۰۰	۱۵/۰۰۰	۱۲/۲۳۹
فرصت‌های رشد	MTB	۲/۶۶۴	۱۲۱/۵۰۹	-۴۹/۷۰۴	۵/۲۰۰

همچنین در خصوص متغیرهای مجازی (یک و صفر) جدول (۳) شامل فراوانی و درصد فراوانی هریک از مشاهدات ارائه شده است:

جدول ۳: آمار توصیفی متغیرهای مجازی

درصد فراوانی		فراوانی		تعداد نمونه	نماد	متغیرهای پژوهش
صفر	یک	صفر	یک			
۱۴/۷۸	۸۵/۲۱	۲۱۰	۱۲۱۰	۱۴۲۰	Complex	پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی
۴۸/۸۷	۵۱/۱۳	۶۹۴	۷۲۶	۱۴۲۰	Myopia	کوتاه بینی مدیریت

همان گونه که در جدول فوق مشاهده می شود در خصوص متغیر کوتاه بینی مدیریت درصد فراوانی برابر با ۵۱/۰ است و این نتیجه بدان معناست که در ۵۱ درصد از شرکت های نمونه پژوهش، مدیران دارای شرایط کوتاه بینی مشاهده شده است.

قبل از برازش مدل های رگرسیون و تخمین ضرایب، باید روش تخمین مناسب داده ها از بین دو روش تلفیقی یا پانل انتخاب گردد. برای انتخاب از بین دو روش تلفیقی و پانل از آزمون F لیمر استفاده می شود. در این آزمون اگر احتمال آزمون بیشتر از ۰/۰۵ باشد، روش تلفیقی و چنانچه احتمال آزمون کمتر از ۰/۰۵ است، روش پانل مناسب خواهد بود. نتایج در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴: نتایج آزمون های F لیمر و هاسمن

آزمون هاسمن				آزمون F لیمر			
احتمال	آماره	درجه آزادی	آزمون	احتمال	آماره	درجه آزادی	آزمون
۰/۹۵۷	۰/۰۸۶	۵	مدل اول هاسمن	۰/۰۰۰	۳۶/۰۶۰	(۱۴۱،۱۲۷۲)	مدل اول F لیمر
۰/۲۰۹	۳/۰۶۲	۱۴	مدل دوم هاسمن	۰/۰۰۰	۱۷/۰۶۶	(۱۴۱،۱۲۷۲)	مدل دوم F لیمر

همان طور که در جدول فوق مشاهده می شود، احتمال آماره F لیمر در هر دو مدل کمتر از ۰/۰۵ است؛ لذا برای تخمین این مدل ها از روش پانل استفاده می شود. حال این پرسش مطرح می شود که روابط را می توان در قالب کدام یک از روش های اثرات ثابت یا تصادفی بررسی کرد. آزمون هاسمن این موضوع را مشخص می کند. در صورتی که احتمال آزمون

هاสมن کمتر از ۰/۰۵ باشد، الگوی اثرات ثابت و اگر بیشتر از ۰/۰۵ باشد الگوی اثرات تصادفی استفاده می‌شود. با توجه به اینکه در هر دو مدل احتمال آزمون هاسمن بیشتر از ۰/۰۵ است، برای تخمین هر دو مدل از الگوی اثرات تصادفی بهره گرفته می‌شود.

بررسی هم‌خطی بین متغیرهای توضیحی

عدم وجود هم‌خطی قابل ملاحظه بین متغیرهای مستقل از مفروضات مدل رگرسیون است. در صورت وجود هم‌خطی، بین متغیرها، برآوردها دارای اریب بوده و خطاهای استاندارد نیز نوسان زیادی خواهد داشت. یکی از روش‌های آزمون وجود هم‌خطی بین متغیرهای مستقل استفاده از معیار عامل تورم واریانس است. اگر بیشترین مقدار عامل تورم واریانس بزرگ‌تر از عدد ۱۰ باشد، نشان‌دهنده این موضوع است که هم‌خطی بین متغیرهای مستقل، اثر نامطلوبی بر برآوردهای روش حداقل مربعات دارد؛ بنابراین، اگر عامل تورم واریانس ضرایب مدل برآورد شده کوچک‌تر از عدد ۱۰ باشد، مشکل هم‌خطی وجود نخواهد داشت. نتایج آزمون هم‌خطی با استفاده از شاخص عامل تورم واریانس در جدول ۵ نشان داده شده است.

جدول ۵: نتایج آزمون هم‌خطی بین متغیرهای توضیحی

مدل ۲	مدل ۱	متغیر
عامل تورم واریانس (VIF)	عامل تورم واریانس (VIF)	
۳/۱۳۵	۱/۰۲۳	اندازه شرکت
۳/۱۸۷	۱/۰۰۷	پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی
۳/۱۰۳	۱/۰۰۹	استقلال هیئت‌مدیره
۳/۰۷۰	--	خوش‌بینی مدیریت
۳/۱۵۱	--	کوتاه‌بینی مدیریت
۷/۸۷۴	--	اندازه شرکت * خوش‌بینی مدیریت
۶/۱۸۸	--	پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی * خوش‌بینی مدیریت
۳/۹۹۴	--	استقلال هیئت‌مدیره * خوش‌بینی مدیریت

مدل ۲	مدل ۱	متغیر
عامل تورم واریانس (VIF)	عامل تورم واریانس (VIF)	
۷/۷۵۹	--	اندازه شرکت * کوتاه‌بینی مدیریت
۶/۱۴۴	--	پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی * کوتاه‌بینی مدیریت
۴/۰۱۸	--	استقلال هیئت مدیره * کوتاه‌بینی مدیریت
۱/۰۱۵	۱/۰۰۸	اهرم مالی
۱/۰۲۹	۱/۰۲۳	سن شرکت
۱/۰۱۱	۱/۰۰۵	فرصت‌های رشد

مقدار عامل تورم واریانس در مدل‌های رگرسیونی فوق کمتر از ۱۰ می‌باشد، لذا می‌توان مدعی شد مشکل هم‌خطی بین متغیرهای توضیحی مدل‌ها در حدی نیست که نتایج تخمین ضرایب را غیرقابل اتکا کند.

آزمون فرضیه‌های پژوهش

پس از بررسی پیش‌فرض‌های مدل‌های رگرسیونی پژوهش و اطمینان از برقراری این فرض‌ها، مدل‌ها تخمین زده می‌شوند. هدف از تخمین مدل‌ها، استفاده از نتایج تخمین ضرایب برای آزمون فرضیه‌های پژوهش است. در ادامه هر یک از فرضیه‌های پژوهش به تفکیک مورد آزمون آماری قرار می‌گیرند.

نتیجه آزمون فرضیه‌های اول تا سوم

نخست رابطه بین عوامل اقتضایی و عملکرد پایداری غیرمالی مورد سؤال است، نتایج حاصل از برازش مدل رگرسیون در جدول ۶ مستند شده است.

جدول ۶: نتایج برآورد مدل رگرسیونی برای آزمون فرضیه‌های اول تا سوم

متغیر	ضریب	آماره t	احتمال آماره (Sig.)
ضریب ثابت	۰/۳۸۲	۲/۵۸۰	۰/۰۱۰
اندازه شرکت	۰/۱۱۳	۲/۳۲۱	۰/۰۲۶

متغیر	ضریب	آماره t	احتمال آماره (Sig.)
پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی	COMPLEX	-۰/۱۵۹	۰/۰۰۷
استقلال هیئت مدیره	INBOARD	۰/۰۶۳	۰/۴۲۶
اهرم مالی	LEV	-۰/۱۳۰	۰/۰۲۱
سن شرکت	AGE	-۰/۰۰۰۸	۰/۴۹۷
فرصت های رشد	MTB	۰/۰۰۱	۰/۰۶۸
آماره F فیشر	۱۰۶/۵۰۲	ضریب تعیین	۰/۴۰۴
		ضریب تعیین تعدیل شده	۰/۳۹۱
احتمال آماره	۰/۰۰۰	آماره دوربین-واتسون	۲/۰۲۰

مطابق نتایج تخمین مدل اول پژوهش در جدول ۷ مقدار احتمال آماره F فیشر برابر ۰/۰۰۰ و کمتر از ۰/۰۵ (سطح خطای پژوهش) است، بنابراین معناداری و مناسب بودن مدل تأیید می گردد. مقدار آماره دوربین واتسون به میزان ۲/۰۲۰ حاکی از عدم وجود خودهمبستگی بین جملات خطا مدل است. ضریب تعیین تعدیل شده مدل برابر با ۰/۳۹۱ نشان می دهد، ۳۹ درصد از تغییرات عملکرد پایداری غیرمالی توسط متغیرهای مدل، توضیح داده می شود. مقدار احتمال آماره t متغیر اندازه شرکت برابر با ۰/۰۲۶ است که کمتر از سطح خطای ۰/۰۵ است، بنابراین می توان گفت اندازه شرکت بر عملکرد پایداری غیرمالی تأثیر معناداری دارد، ضریب تأثیر آن ۰/۱۱۳ است، بر این اساس اندازه شرکت بر عملکرد پایداری غیرمالی تأثیر مثبت و معناداری دارد که به معنای تأیید فرضیه نخست پژوهش است. مقدار احتمال آماره t متغیر پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی برابر با ۰/۷۷۷ است که کمتر از سطح خطای ۰/۰۵ است، لذا می توان گفت پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی بر عملکرد پایداری غیرمالی تأثیر معناداری دارد، با توجه به اینکه ضریب تأثیر آن ۰/۱۵۹- است، بنابراین پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی بر عملکرد پایداری غیرمالی تأثیر منفی و معناداری دارد و بدین ترتیب فرضیه دوم پژوهش نیز تأیید می گردد. مقدار احتمال آماره t متغیر استقلال هیئت مدیره برابر با ۰/۴۲۶ است که بیشتر از سطح خطای ۰/۰۵ است، لذا استقلال هیئت مدیره بر عملکرد پایداری غیرمالی تأثیر معناداری ندارد. بر این مبنا فرضیه سوم پژوهش تأیید نمی شود.

در مورد متغیرهای کنترلی مدل، مقدار احتمال آماره متغیرهای اهرم مالی، فرصت‌های رشد و سن شرکت در مدل رگرسیون شماره (۱) به ترتیب برابر با ۰/۰۲۱، ۰/۰۶۸ و ۰/۴۹۷ است که مقادیر مذکور به غیر از اهرم مالی از سطح خطای ۰/۰۵ بیشتر است؛ بنابراین تنها اهرم مالی بر عملکرد پایداری غیرمالی تأثیر معناداری دارد.

نتیجه آزمون فرضیه‌های چهارم تا ششم

در این بخش اثر تعدیل‌گری بعد اول از ابعاد رفتاری مدیران یعنی خوش‌بینی مدیریت بر رابطه بین متغیرهای اقتضایی و عملکرد پایداری غیرمالی بررسی می‌شود. نتایج در جدول ۷ ارائه شده است.

جدول ۷: نتایج برآورد مدل رگرسیونی برای آزمون فرضیه‌های چهارم تا ششم

احتمال آماره (Sig.)	آماره t	ضریب	متغیر	
۰/۰۰۰	۶/۴۳۶	۰/۵۹۹	C	ضریب ثابت
۰/۰۲۸	۲/۱۰۳	۰/۱۱۳	SIZE	اندازه شرکت
۰/۰۳۲	-۲/۰۵۸	-۰/۰۸۷	COMPLEX	پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی
۰/۷۵۷	-۰/۳۱۰	-۰/۰۲۷	INBOARD	استقلال هیئت‌مدیره
۰/۰۱۱	۲/۶۷۳	۰/۱۸۵	OPTIMISM	خوش‌بینی مدیریت
۰/۰۰۰۶	۳/۷۴۸	۰/۲۱۴	SIZE*OPTIMISM	اندازه شرکت * خوش‌بینی مدیریت
۰/۶۴۶	۰/۴۵۹	۰/۰۳۳	COMPLEX*OPTIMISM	پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی * خوش‌بینی مدیریت
۰/۶۸۱	-۰/۴۱۲	-۰/۰۴۲	INBOARD*OPTIMISM	استقلال هیئت‌مدیره * خوش‌بینی مدیریت
۰/۰۱۷	-۲/۳۶۲	-۰/۱۲۷	LEV	اهرم مالی
۰/۷۳۲	۰/۳۴۲	۰/۰۰۰۹	AGE	سن شرکت
۰/۴۹۷	-۰/۶۷۹	-۰/۰۰۰۸	MTB	فرصت‌های رشد
۰/۵۳۲	ضریب تعیین	۱۱۱/۲۱۷	آماره F فیشر	
۰/۴۹۵	ضریب تعیین تعدیل شده			
۲/۰۲۸	آماره دوربین-واتسون	۰/۰۰۰	احتمال آماره	

مقدار آماره F مدل (۱۱۱/۲۱۷) و سطح معناداری آن بیانگر برآزش مناسب رگرسیون است. همچنین با توجه به ضریب تعیین، می‌توان نتیجه گرفت که متغیرهای مستقل به میزان ۴۹/۵٪ متغیر وابسته را توضیح می‌دهند. بررسی سطح معناداری آماره‌های ضرایب متغیرهای مدل نشان می‌دهد که اندازه شرکت و خوش‌بینی مدیریت ارتباط مثبت و معناداری با عملکرد پایداری غیرمالی دارند، پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی تأثیر منفی و معناداری بر عملکرد پایداری غیرمالی دارد ولی استقلال هیئت‌مدیره تأثیر معناداری بر عملکرد پایداری غیرمالی ندارد. برای آزمون این فرضیه، ضریب متغیر تعدیل‌گر (ابعاد رفتاری مدیران) در اینجا خوش‌بینی مدیریت) * متغیرهای اقتضایی) مورد بررسی قرار می‌گیرد. یافته‌های مستند شده در جدول فوق بیانگر آن است که ضریب متغیر تعدیل‌گر یعنی خوش‌بینی مدیریت در تعامل با اندازه شرکت (یکی از متغیرهای اقتضایی) در سطح ۰/۰۵ معنادار است، مقدار و علامت این متغیرها ۳/۷۴۸ است که نشان می‌دهد که خوش‌بینی مدیریت رابطه بین اندازه شرکت و عملکرد پایداری غیرمالی را به‌طور مثبت تعدیل می‌کند، به‌عبارت‌دیگر مدیریت خوش‌بینانه موجب تقویت تأثیر مثبت اندازه شرکت بر عملکرد پایداری غیرمالی می‌شود که به معنای تأیید فرضیه‌های چهارم است. یافته‌های ارائه‌شده در خصوص معنادار نبودن ضریب متغیر تعاملی خوش‌بینی مدیریت با پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی به معنای نداشتن اثر تعدیل‌گری متغیر ابعاد رفتاری مدیران بر رابطه بین متغیرهای اقتضایی و عملکرد پایداری غیرمالی است. این یافته از تأیید نشدن فرضیه پنجم حکایت دارد. ضرایب تعاملی متغیرهای خوش‌بینی مدیریت در استقلال هیئت‌مدیره نیز معنادار نمی‌باشد، بدین معنی که خوش‌بینی مدیریت بر رابطه بین استقلال هیئت‌مدیره و عملکرد پایداری غیرمالی نقش تعدیل‌کنندگی ندارد و بر این اساس فرضیه‌های ششم نیز تأیید نمی‌شود. مقدار احتمال آماره متغیرهای کنترلی مدل یعنی اهرم مالی، سن شرکت و فرصت‌های رشد به ترتیب برابر با ۰/۰۱۷، ۰/۷۳۲ و ۰/۴۹۷ است با توجه به مقادیر حاصل‌شده تنها سطح خطای اهرم مالی از ۰/۰۵ کمتر است؛ بنابراین این متغیر بر عملکرد پایداری غیرمالی تأثیر دارد و دو متغیر دیگر یعنی سن شرکت و فرصت‌های رشد معنادار نیستند.

نتیجه آزمون فرضیه‌های هفتم تا نهم

فرضیه‌های هفتم تا نهم، اثر تعدیل‌گری بعد دیگر رفتاری مدیریت یعنی کوتاه‌بینی را در تعامل با متغیرهای اقتضایی مورد توجه قرار داده است، یافته‌های حاصل از آزمون این فرضیه‌ها در جدول ۸ مستند شده است:

جدول ۸: نتایج برآورد مدل رگرسیونی برای آزمون فرضیه‌های هفتم تا نهم

احتمال آماره (Sig.)	آماره t	ضریب	متغیر	
۰/۰۰۰	۹/۰۰۶	۱۷/۱۴۹	C	ضریب ثابت
۰/۰۱۷	۲/۸۴۷	۰/۱۲۲	SIZE	اندازه شرکت
۰/۰۰۷۲	-۳/۲۰۴	-۰/۲۲۷	COMPLEX	پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی
۰/۰۰۰	۵/۳۷۷	۰/۴۰۳	INBOARD	استقلال هیئت‌مدیره
۰/۷۱۷	۰/۳۶۲	۰/۳۲۴	MYOPIA	کوتاه‌بینی مدیریت
۰/۹۵۲	۰/۰۶	۰/۰۰۴	SIZE*MYOPIA	اندازه شرکت * کوتاه‌بینی مدیریت
۰/۸۸۸	۰/۱۴۱	۰/۰۳۳	COMPLEX*MYOPIA	پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی * کوتاه‌بینی مدیریت
۰/۰۲۹	-۲/۱۸۶	-۰/۷۳	INBOARD*MYOPIA	استقلال هیئت‌مدیره * کوتاه‌بینی مدیریت
۰/۰۰۰	-۳۷/۴۸۷	-۱۵/۵۵۶	LEV	اهرم مالی
۰/۱۴۰	-۱/۴۷۷	-۰/۰۱۴	AGE	سن شرکت
۰/۱۰۴	-۱/۶۲۵	-۰/۰۳۹	MTB	فرصت‌های رشد
۰/۵۲۷	ضریب تعیین	۹۹/۶۳۵	آماره F فیشر	
۰/۵۰۱	ضریب تعیین تعدیل شده			
۲/۰۲۲	آماره دوربین-واتسون	۰/۰۰۰	احتمال آماره	

یافته‌های حاصل شده در جدول شماره ۱۰ نشان می‌دهد که مقدار آماره F مدل ۹۹/۶۳۵ است، این مقدار و سطح معناداری آن حاکی از برازش مناسب رگرسیون است. با توجه به ضریب تعیین، می‌توان نتیجه گرفت که متغیرهای مستقل به میزان حدوداً ۵۰٪ متغیر وابسته

را توضیح می‌دهند. بررسی سطح معناداری آماره‌های ضرایب متغیرهای مدل نشان می‌دهد که اندازه شرکت و استقلال هیئت‌مدیره ارتباط مثبت و معناداری با عملکرد پایداری غیرمالی دارند، پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی تأثیر منفی و معناداری بر عملکرد پایداری غیرمالی دارد، کوتاه‌بینی مدیریت تأثیر معناداری بر عملکرد پایداری غیرمالی ندارد. مشابه با سه فرضیه قبلی برای آزمون این فرضیه‌ها، ضریب متغیر تعدیل‌گر (ابعاد رفتاری مدیران (در اینجا کوتاه‌بینی مدیریت) * متغیرهای اقتضایی) مورد بررسی قرار می‌گیرد. یافته‌های ارائه‌شده در خصوص معنادار نبودن ضریب متغیر تعاملی کوتاه‌بینی مدیریت با اندازه شرکت و همچنین با پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی به معنای نداشتن اثر تعدیل‌گری متغیر بعد رفتاری مدیران (کوتاه‌بینی مدیریت) بر رابطه بین متغیرهای اقتضایی مذکور و عملکرد پایداری غیرمالی است. این یافته از تأیید نشدن فرضیه‌های هفتم و هشتم حکایت دارد. یافته‌های مستند شده در جدول فوق بیانگر آن است که ضریب کوتاه‌بینی مدیریت در تعامل با استقلال هیئت‌مدیره (یکی از متغیرهای اقتضایی) در سطح ۰/۰۵ معنادار است، مقدار و علامت این متغیرها ۲/۱۸۶- است که نشان می‌دهد که کوتاه‌بینی مدیریت جهت رابطه بین استقلال هیئت‌مدیره و عملکرد پایداری غیرمالی را تغییر داده است، به عبارتی دیگر با ورود متغیر تعدیل‌گر کوتاه‌بینی مدیریت، تأثیر مثبت استقلال هیئت‌مدیره بر عملکرد پایداری غیرمالی به تأثیر منفی تغییر یافته است که به معنای تأیید فرضیه نهم است. به عبارتی کوتاه‌بینی مدیریت باعث می‌شود تا استقلال هیئت‌مدیره بر عملکرد پایداری غیرمالی تأثیر منفی داشته باشد. مقدار احتمال آماره متغیرهای کنترلی مدل یعنی اهرم مالی، سن شرکت و فرصت‌های رشد به ترتیب برابر با ۰/۰۰۰، ۰/۱۴۰ و ۰/۱۰۴ است با توجه به مقادیر حاصل شده تنها سطح خطای اهرم مالی از ۰/۰۵ کمتر است؛ بنابراین این متغیر بر عملکرد پایداری غیرمالی تأثیر دارد و دو متغیر دیگر یعنی سن شرکت و فرصت‌های رشد معنادار نیستند.

بحث و نتیجه‌گیری

فشار فزاینده برای برآوردن الزامات پایداری، شرکت‌ها را برای اجرای برنامه‌های پایدار برای نظارت و ارزیابی فرآیندهای خود و اثر فعالیت‌های آن‌ها در طول زنجیره ارزش تشویق نموده است (دی‌لیو و هم‌پژوهان، ۲۰۲۳). به نظر می‌رسد که نه تنها در مورد تعریف پایداری شرکت اختلاف نظر وجود دارد، بلکه در مورد اجرای شیوه‌های پایداری شرکتی نیز ابهام وجود دارد. بر این اساس تنوع عظیمی در سازمان‌ها و نیز انواع رویکردها به پایداری شرکت را می‌توان شناسایی کرد. در این راستا برای گسترش درک اجرای شیوه‌های پایداری پیشنهاد می‌شود که نظریه اقتضایی پذیرش شود. بر مبنای این نظریه، استدلال می‌شود که اجرای شیوه‌های پایداری بسته به شرایط مختلفی که سازمان با آن مواجه می‌شود، می‌تواند به‌طور قابل توجهی متفاوت باشد و می‌توان عوامل متعددی را که ممکن است بر پیاده‌سازی و پیکربندی شیوه‌های پایداری تأثیر می‌گذارد را تشخیص داد. نظریه اقتضایی مدیریت یک تئوری سازگاری رهبران-مدیریت است، به این معنی که رهبر سعی می‌کند خود را با موقعیت‌های مختلف وفق دهد، لذا ابعاد رفتاری مدیران می‌تواند در این رابطه اثرگذار باشد. هدف پژوهش حاضر بررسی نقش ابعاد رفتاری مدیران بر رابطه بین عوامل اقتضایی و عملکرد پایداری غیرمالی است. در همین راستا نه فرضیه پژوهش تدوین گردید که سه فرضیه رابطه بین سه عامل اقتضایی (اندازه شرکت، پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی و استقلال هیئت‌مدیره) و عملکرد پایداری غیرمالی را بررسی نمود و شش فرضیه بعدی، نقش تعدیل‌گری ابعاد رفتاری مدیران (خوش‌بینی مدیریت و کوتاه‌بینی مدیریت) بر رابطه بین عوامل اقتضایی و عملکرد پایداری غیرمالی را مورد توجه قرار داد.

نتایج حاصل از آزمون فرضیه اول نشان داد که اندازه شرکت بر عملکرد پایداری غیرمالی تأثیر مثبت و معناداری دارد. از آنجایی که اندازه شرکت بر استراتژی شرکت، اهداف سازمانی و محیط رقابتی تأثیر می‌گذارد و عملکرد غیرمالی نیز تحت تأثیر عوامل

مذکور است، بنابراین هر چه اندازه شرکت بزرگتر باشد، عملکرد پایداری آن ارتقا می‌یابد، این یافته به‌نوعی با یافته‌های موسی‌نژاد و همکاران (۲۰۲۱) و یعقوبیان و همکاران (۱۴۰۰) هم‌راستا است.

آزمون فرضیه دوم، حاکی از تأثیر منفی و معنادار پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی بر عملکرد پایداری غیرمالی است، عملکرد پایداری غیرمالی با جنبه‌های متنوع و متعدد فعالیت شرکت نظیر کارکنان، نقش سهامداران، قراردادهای تأمین‌کننده، فرآیندهای داخلی و کیفیت خدمات، شاخص‌های حیاتی سلامت مرتبط است، وجود و افزایش عدم اطمینان محیطی بر کیفیت عوامل مذکور تأثیر منفی می‌گذارد، بدین معنی که عدم اطمینان محیطی و پیچیدگی شرکت، عملکرد پایداری غیرمالی را کاهش می‌دهد. این نتیجه مشابه با یافته Yuliusman et al. (2023) و عکس یافته یعقوبیان و همکاران (۱۴۰۰) است.

در فرضیه سوم رابطه معناداری بین استقلال هیئت‌مدیره و عملکرد پایداری غیرمالی مستند نشد. این یافته را می‌توان بدین شکل توجیه کرد که از آنجایی که عوامل متعددی از جمله ویژگی‌های خاص شرکت‌ها می‌تواند بر رابطه بین استقلال هیئت و مدیره و پایداری غیرمالی اثرگذار باشد، لذا در شرکت‌های موردبررسی رابطه معناداری بین این دو متغیر یافت نشد.

در فرضیه چهارم نقش تعدیل‌کنندگی خوش‌بینی مدیریت به‌عنوان یکی از ابعاد رفتاری مدیران در پژوهش حاضر بر رابطه بین اندازه شرکت و عملکرد پایداری غیرمالی بررسی شد، یافته‌ها بیانگر تأثیر مثبت متغیرهای مذکور بر این رابطه است، به‌عبارت‌دیگر، خوش‌بینی مدیریت، باعث تقویت رابطه بین اندازه شرکت و عملکرد پایداری غیرمالی می‌شود. بررسی‌های انجام‌شده در مبانی نظری حاکی از آن بوده که در نوشتارهای تخصصی موجود فرضیه‌های مشابهی بررسی نشده تا هم‌راستایی یا عدم هم‌راستایی با پژوهش حاضر انجام پذیرد.

فرضیه‌های پنجم و ششم، نقش تعدیل‌کنندگی خوش‌بینی مدیریت بر رابطه بین پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی و استقلال هیئت‌مدیره با عملکرد پایداری غیرمالی را بررسی نموده است. یافته‌های حاصل شده نشان داد که خوش‌بینی مدیریت رابطه بین عدم اطمینان محیطی و پیچیدگی شرکت و استقلال هیئت‌مدیره با عملکرد پایداری غیرمالی را تعدیل نمی‌کند. مشابه با فرضیه چهارم، پیش‌ازاین هیچ پژوهشی محتوای فرضیه‌های پنجم و ششم را مورد بررسی قرار نداده، لذا مقایسه نتایج این فرضیه‌ها با نوشتارهای تخصصی پیشین امکان‌پذیر نیست.

نقش تعدیل‌کنندگی کوتاه‌بینی مدیریت بر رابطه بین متغیرهای اقتضایی و عملکرد پایداری غیرمالی در فرضیه‌های هفتم تا نهم بررسی شد. یافته‌های به‌دست آمده از عدم تعدیل‌گری کوتاه‌بینی مدیریت بر رابطه بین اندازه شرکت و پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی با عملکرد پایداری غیرمالی حکایت دارد، اما در مورد رابطه بین استقلال هیئت‌مدیره با عملکرد پایداری غیرمالی، کوتاه‌بینی مدیریت به‌عنوان متغیر تعدیل‌گر جهت رابطه را تغییر داده و منتج به تأثیر منفی استقلال هیئت‌مدیره بر عملکرد پایداری غیرمالی شده است؛ به‌عبارت‌دیگر مدیریت کوتاه‌بینانه باعث می‌شود که به عملکرد پایداری غیرمالی در شرایط استقلال بیشتر مدیران کمتر پرداخته شود و این عملکرد تنزل پیدا کند. مشابه با فرضیه‌های پیشین، پژوهش مشابهی جهت انجام مقایسه در دسترس نیست.

پژوهش حاضر برای نخستین بار از طریق تمرکز عوامل اقتضایی و رابطه آن با عملکرد پایداری غیرمالی، با در نظر گرفتن نقش تعدیل‌گری ابعاد رفتاری مدیران به نوشتارهای تخصصی موجود در این زمینه کمک قابل توجهی نمود. این پژوهش با توجه به ماهیت آن با محدودیت‌چندانی در انجام مواجهه نبود، تنها به ذکر این نکته اکتفا می‌شود که با توجه به اینکه ارقام صورت‌های مالی از بابت تورم تعدیل نشده‌اند، ممکن در صورت اعمال نتایج حاصل شده تغییر کند. درنهایت با توجه به اینکه عملکرد پایداری اخیراً بیشتر مورد توجه قرار گرفته و اهمیت آن قابل‌انکار نیست، برای پژوهش‌های آتی پیشنهاد

می‌گردد که به متغیرهای اقتضایی دیگری که می‌تواند بر عملکرد پایداری قرار گیرد پرداخته شود، علاوه بر این به دلیل اثرگذاری مدیران در فعالیت‌های پایداری، نقش ویژگی‌های دیگر آنان از جمله توانایی‌ها و انگیزه‌های مدیریت بررسی گردد.

تعارض منافع

تعارض منافع نداریم.

ORCID

Gharibeh Esmailikia

Mhdis Naseri

Amin Ghanbari

<https://orcid.org/0000-0003-2239-3266>

<https://orcid.org/0009-0006-5452-3386>

<https://orcid.org/0009-0008-8287-0080>

منابع

- اسماعیلی کیا، غریبه، اوشنی، محمد. (۱۴۰۱). پایداری مالی شرکت و گزارشگری مالی متقالبانه: نقش کیفیت سازوکارهای راهبری شرکتی. *مجله دانش حسابداری*، ۱۳(۲)، ۸۳-۱۰۴.
Doi: 10.22103/JAK.2021.17763.3515
- آزاد، رحمت‌اله، کامیابی، یحیی، خلیل‌پور، مهدی. (۱۳۹۹). ویژگی‌های رفتاری مدیران و نقدشوندگی سهام. *پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی*، ۱۲(۴۵)، ۲۱۴-۱۹۱.
Doi: 20.1001.1.23830379.1399.12.45.8.8
- بذرافکن، سروه، قادری، سامان. (۱۳۹۵). ارتقای اثربخشی سازمانی در پرتو عوامل اقتضایی داخلی. *فصلنامه مطالعات مدیریت راهبردی*، ۷(۲۸)، ۲۱۰-۱۹۱.
Doi: 20.1001.1.22286853.1395.7.28.9.4
- برزگر، قدرت‌اله. (۱۳۹۳). مدلی برای افشا مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها و ارتباط آن عملکرد مالی. پایان‌نامه دکتری حسابداری. دانشگاه علامه طباطبائی تهران.
- پاکدلان، سعید، آذربراهمان، علیرضا، رفیعی، صالح. (۱۴۰۲). بررسی رابطه ویژگی‌ها و تخصص هیئت‌مدیره و عملکرد پایداری در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران. *پیشرفت‌های مالی و سرمایه‌گذاری*، ۴(۱)، ۵۴-۲۹.
Doi: 10.30495/afi.2023.1971292.1165
- پژوهی، محمدرضا، جعفری، فاطمه. (۱۳۹۹). بررسی تأثیر نقش تعدیلی رقابت بازار محصول بر رابطه بین اهرم مالی و عملکرد نوآوری در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران. *پژوهش‌های حسابداری و حسابرسی عملیاتی و عملکرد*، ۴(۱)، ۱۱۳-۸۹.
https://jopa.khatam.ac.ir/article_156966.html
- حیدری، مهدی، دیدار، حمزه، قادری، بهمن. (۱۳۹۴). بررسی تجربی رابطه بین فرضیه هزینه‌های سیاسی با فرصت‌های رشد شرکت: رویکرد معادلات ساختاری. *فصلنامه مطالعات تجربی حسابداری مالی*، ۱۲(۴۷)، ۱۴۱-۱۵۷.
<https://doi.org/10.22054/qjma.2024.78069.2542>
- خلیلی، محمد، ذیحی، علی، فغانی‌ماکرانی، خسرو. (۱۴۰۳). تبیین مدلی برای تأثیر فرهنگ‌سازمانی و عوامل اقتضایی بر گزارشگری پایداری با رویکرد عملکرد اقتصادی (GRI201). *دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت*، ۱۳(۵۰)، ۳۳۸-۳۱۹.
https://journals.srbiau.ac.ir/article_22277.html
- خوشکار، فرزین، سیفی، سامان، معین نعمتی، محمد. (۱۴۰۱). رابطه بین پیچیدگی شرکت و مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران. چشم انداز حسابداری و مدیریت، ۵(۶۴)، ۸۲-۷۰.
https://www.jamv.ir/article_154344.html?lang=fa

- دارابی، رؤیا. (۱۳۹۶). عوامل تعیین کننده پایداری مالی در شرکت های سرمایه گذاری پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *تحقیقات حسابداری و حسابرسی*، ۹(۳۶)، ۱۷-۳۴.
https://www.iaaaar.com/article_98783.html?lang=fa
- دارابی، رؤیا، امام جمعه، سیمین. (۱۳۹۳). بررسی تأثیر ساختار مالکیت بر صحت پیش بینی سود. *دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت*، ۳(۱۰)، ۵۵-۷۲.
https://www.jmaak.ir/article_7618.html
- دلشاد، افسانه، نهرانی، رضا. (۱۳۹۸). بررسی نقش ویژگی های مدیریت بر ریسک ریزش قیمت سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *راهبرد مدیریت مالی*، ۷(۲۷)، ۸۹-۱۲۲.
Doi: 10.22051/JFM.2019.23897.1921
- دهرویه، ابراهیم، اشرفی، مجید، جمادوردی گرگانلی، دوجی، خوزین، علی. (۱۳۹۸). تأثیر ویژگی های رفتاری و اخلاقی بر تصدی و تصمیم گیری مدیران مالی (مورد مطالعه: بانک کشاورزی). *پژوهش های اخلاقی*، ۱۰(۳۸)، ۱۳۹-۱۷۲.
<http://akhlagh.saminattech.ir/Article/17804/FullText>
- دیانتی دیلمی، زهرا، بیاتی، مرتضی. (۱۳۹۴). رابطه رقابت بازار محسوب و حق الزحمه حسابرس مستقل. *فصلنامه پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی*، ۷(۲۷)، ۲۳-۳۸.
Doi: 20.1001.1.23830379.1394.7.27.2.1
- دیانتی دیلمی، زهرا، علم بیگی، امیر، خطیبی، حسن. (۱۳۹۵). بررسی تأثیر عدم اطمینان محیطی بر اثربخشی ابزارهای حسابداری مدیریت. *دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت*، ۵(۱۷)، ۸۷-۹۸.
https://www.jmaak.ir/article_8438.html
- ذبیحی خرق، علیرضا، کفاش پور، آذر، فراچی، محمدمهدی، رحیم نیا، فریبرز. (۱۳۹۶). کشف عوامل اقتضایی مدیریت استراتژیک منابع انسانی و شناخت اقدامات اثربخش منابع انسانی. *پژوهش های مدیریت عمومی*، ۱۰(۳۸)، ۸۹-۱۱۶.
Doi: 10.22111/JMR.2018.3718
- زیبائیان، مهسا، چیت ساز، شهرزاد، سعیدی، حمید. (۱۳۹۶). تأثیر منابع مختلف مالی (بودجه شخصی در برابر بودجه شرکتی) بر نحوه قضاوت درباره عدالت قیمتی و قصد خریدهای بعدی. *مدیریت بازاریابی*، ۱۲(۳۴)، ۱-۲۶.
https://journals.srbiau.ac.ir/article_13851.html
- قربانی اسفهانان، وحید. (۱۴۰۰). تأثیر دوره تصدی مدیرعامل و حسابرس شرکت بر کیفیت حسابرسی. *چشم انداز حسابداری و مدیریت*، ۴(۴۳)، ۱۶-۳۳.
https://www.jamv.ir/article_131466.html
- کرزبر، بهرام، شاهوردیانی، شادی. (۱۳۹۶). آزمون شاخص های هرfindال-هیرشمن و Q توین بر تحلیل ساختار سرمایه، کارایی و رقابت بازار محصول. *دانش سرمایه گذاری*، ۶(۲۳)، ۲۸۳-۲۹۸.
https://jik.srbiau.ac.ir/article_11113.html

کلاتر، فاطمه، معین‌الدین، محمود، ابطحی، سید یحیی. (۱۴۰۱). بررسی نقش تعدیلی حاکمیت شرکتی در ارتباط بین اهرم مالی و رشد شرکت‌ها با استفاده از رهیافت رگرسیون سئوینچینگ. *سیاست‌گذاری اقتصادی*، ۱۴(۲۸)، ۳۱۳-۲۸۵. Doi: 10.22034/EPJ.2023.19608.2395

محمدیان، زینب، حیدری، مهدی، چالاکی، پری. (۱۳۹۸). بررسی تأثیر پیچیدگی و عدم اطمینان محیطی بر صحت پیش‌بینی سود مدیریت با تأکید بر کیفیت حسابرسی به‌عنوان متغیر میانجی. *پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی*، ۱۱(۴۳)، ۲۶۸-۲۴۷. Doi: 20.1001.1.23830379.1398.11.43.10.9

مختاری، حسین. (۱۳۹۸). بررسی نقش تعدیلی استقلال هیئت‌مدیره بر رابطه بین جریان نقد آزاد و کارایی سرمایه‌گذاری شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران. *چشم‌انداز حسابداری و مدیریت*، ۲(۱۱)، ۹۳-۱۰۷. https://www.jamv.ir/article_92137.html

مرادزاده‌فرد، مهدی، عدل‌زاده، مرتضی، فرج‌زاده، مریم، عظیمی، صدیقه. (۱۳۹۲). عدم اطمینان اطلاعاتی، عدم تقارن اطلاعاتی و فرصت‌های رشد. فصلنامه مطالعات تجربی حسابداری مالی، ۱۱(۳۹)، ۱۲۵-۱۴۵. Doi: 20.1001.1.28210166.1391.10.39.6.1

ملائطری، مهناز، نوری‌فرد، یداله، قشقایی‌عبدی، شقایق. (۱۳۹۱). اثرات متفاوت اندازه شرکت و نوع صنعت بر سودآوری. *پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی*، ۴(۱۶)، ۱۸۳-۱۵۷. Doi: 20.1001.1.23830379.1391.4.16.7.3

ملک‌جعفریان، روح‌الله. (۱۳۹۲). بررسی نظریات مربوط به فرآیند تصمیم‌گیری و انتخاب استراتژی. *ماهنامه اجتماعی، اقتصادی، علمی و فرهنگی کار و جامعه*، ۱۶۲، ۷۳-۶۷. B2n.ir/e92187

نونهال‌نهر، علی‌اکبر، رهنمای‌رودپشتی، فریدون. (۱۳۹۷). طراحی اقتضایی معیارهای ارزیابی عملکرد مبتنی بر رویکرد آینده‌پژوهی: بررسی فلسفی و تئوریک. *آینده‌پژوهی مدیریت*، ۲۹(پیاپی ۱۱۲)، ۶۷-۹۱. <https://sanad.iau.ir/Journal/jmfr/Article/784659>

نیک‌کار، جواد. حمیدی، الهام، عابدینی، سپیده (۱۴۰۱). تأثیر رفتار خوش‌بینانه و کوته‌بینانه مدیران بر عدم تقارن رفتار هزینه و استراتژی‌های متفاوت شرکت. *مدیریت‌داری و تأمین مالی*، ۱۰(۱)، ۱۱۶-۹۳. Doi: 10.22108/AMF.2022.125924.1607

نیکبخت، محمدرضا، جهان‌دوست‌مرغوب، مهران، ویسی‌حصار، ثریا. (۱۳۹۹). بررسی تأثیر پیچیدگی شرکت بر ارتباط بین توانایی مدیریت و عدم شفافیت اطلاعات. *پژوهش‌های حسابداری مالی*، ۱۲(۳)، ۸۳-۱۰۴. Doi: 10.22108/FAR.2021.124385.1654

وقفی، سیدحسام، رجبی جیرنده، اعظم، نوربخش حسینی، زینب. (۱۴۰۰). تحلیل تأثیر توانایی مدیریت بر ارزش شرکت در پاسخ به تهدیدات رقابتی بازار. *مطالعات مدیریت و توسعه پایداری*، ۱(۱)، ۱۴۹-۱۲۵. Doi: 10.30495/msds.2021.1938936.1010

همایون، علی، رنجبر، محمدحسین، احمدی، فائق، طالب‌نیا، قدرت‌الله. (۱۴۰۲). اثر افزایش داوطلبانه اطلاعات غیرمالی تاریخی و آینده‌نگر بر عملکرد پایداری غیرمالی شرکت‌ها. *پژوهش‌های تجربی حسابداری*، ۱۳(۴۷)، ۱۲۹-۱۵۲. Doi: 10.22051/JERA.2022.35042.2826

یعقوبیان، شیرمحمد، جمشیدی‌نوید، بابک، قنبری، مهرداد، نادمی، آرش. (۱۴۰۰). ارائه مدل اقتضایی ارزیابی عملکرد شرکت‌ها با تأکید بر نقش ابزارهای نوین حسابداری مدیریت. *دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت*، ۱۰(۳۷)، ۱۲۷-۱۱۳. https://www.jmaak.ir/article_17184.html

References

- Abdullah, M., Shukor, Z. A., & Mohamed, Z. M., & Ahmad, A. (2015). Risk management disclosure: A study on the effect of voluntary risk management disclosure toward firm value. *Journal of Applied Accounting Research*, 16(3), 400-432. <https://doi.org/10.1108/JAAR-10-2014-0106>
- Abu Afifa, M. M., & Saleh, I. (2022). Management accounting systems effectiveness, perceived environmental uncertainty and companies' performance: the case of Jordanian companies. *International Journal of Organizational Analysis*, 30(2), 259-288. <https://doi.org/10.1108/IJOA-07-2020-2288>
- Al-Abbadī, L. H., & Abu Rumman, A. R. (2023). Sustainable performance based on entrepreneurship, innovation, and green HRM in e-Business Firms. *Cogent Business & Management*, 10(1), 2189998. <https://doi.org/10.1080/23311975.2023.2189998>
- Alves, I., & Lourenço, S. M. (2022). The use of non-financial performance measures for managerial compensation: evidence from SMEs. *Journal of Management Control*, 33(2), 151-187. <https://doi.org/10.1007/s00187-022-00337-8>
- Aprisma, R., & Sudaryati, E. (2020). Environmental Uncertainty and Firm Performance: The Moderating Role of Corporate Governance. *Jurnal Akuntansi*, 24(2), 187-203. <https://doi.org/10.24912/ja.v24i2.690>
- Asare, N., Muah, P., Frimpong, G., & Anyass, I. A. (2022). Corporate board structures, financial performance and stability: Evidence from banking markets in Africa. *Journal of Money and Business*, 3(1), 43-59. <https://doi.org/10.1108/JMB-12-2021-0071>
- Baccar, A., Ben Mohamed, E., & Bouri, A. (2013). Managerial optimism, overconfidence and board characteristics: towards a new role of corporate governance. *Australian journal of basic and applied*

- sciences, 7(7), 287-301.
<https://ajbasweb.com/old/ajbas/2013/may/287-301.pdf>
- Ben-David, I., Graham, J.R., & Harvey, C.R. (2010). *Managerial miscalibration*, Working paper, Duke University.
https://people.duke.edu/~charvey/Research/Published_Papers/P110_Manual_miscalibration.pdf
- Bouwman, C. H. (2014). Managerial optimism and earnings smoothing. *Journal of Banking & Finance*, 41, 283-303.
<https://doi.org/10.1016/j.jbankfin.2013.12.019>
- Budiarto, D. S., Rahmawati, Prabowo, M. A., Bandi, Djajanto, L., Widodo, K. P., & Herawan, T. (2018). Accounting information system (ais) alignment and non-financial performance in small firm: a contingency perspective. In *Computational Science and Its Applications-ICCSA 2018: 18th International Conference, Melbourne, VIC, Australia, July 2-5, 2018, Proceedings, Part II 18* (pp. 382-394). Springer International Publishing. doi:10.1007/978-3-319-95165-2_27
- Calderón, R., Piñero, R., & Redín, D. M. (2020). Understanding independence: board of directors and CSR. *Frontiers in Psychology*, 11, 552152. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.552152>
- Campbell, J. L. (2007). Why would corporations behave in socially responsible ways? An institutional theory of corporate social responsibility. *Academy of management Review*, 32(3), 946-967.
<https://doi.org/10.5465/amr.2007.25275684>
- Chen, J., Shu, W., Wang, X., Sial, M. S., Sehleanu, M., & Badulescu, D. (2021). The impact of environmental uncertainty on corporate innovation: Empirical evidence from an emerging economy. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(1), 1-21. <https://doi.org/10.3390/ijerph19010334>
- Chung, T. S., Low, A., & Rust, R. T. (2023). Executive confidence and myopic marketing management. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 51(5), 1118-1142. doi:10.1007/s11747-022-00909-z
- Dagiliene, L., & Šutiene, K. (2019). Corporate sustainability accounting information systems: a contingency-based approach. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, 10(2), 260-289.
<https://doi.org/10.1108/SAMPJ-07-2018-0200>
- Deng, M., Fang, X., Tian, Z., & Luo, W. (2022). The Impact of Environmental Uncertainty on Corporate Innovation: Evidence from Chinese Listed Companies. *Sustainability*, 14(9), 1-19.
<https://doi.org/10.3390/su14094902>
- Di Leo, A., Sfodera, F., Cucari, N., Mattia, G., & Dezi, L. (2023). Sustainability reporting practices: an explorative analysis of luxury fashion brands. *Management Decision*, 61(5), 1274-1297.
<https://doi.org/10.1108/MD-02-2022-0142>
- Dzeraviah, I. (2023). The impact of firm size on environmental sustainability: The assessment based on the analysis of cost structure. *Business Strategy & Development*, 6(1), 20-32.
<https://doi.org/10.1002/bsd2.221>

- Fan, M. (2023). Managerial Short-termism, Corporate Social Responsibility and Green Innovation: Empirical Evidence from China. <https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-2628429/v1> . 1-26.
<https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-2628429/v1>
- Fuzi, S. F. S., Halim, S. A. A., & Julizaerma, M. K. (2016). Board independence and firm performance. *Procedia Economics and Finance*, 37, 460-465. [https://doi.org/10.1016/S2212-5671\(16\)30152-6](https://doi.org/10.1016/S2212-5671(16)30152-6)
- Ghodratolla.B. (2014). A model for the disclosure of social responsibility of companies and its connection with financial performance. *PhD thesis in accounting*. Allameh Tabataba, Tehran.
- Heaton, J. B. (2002). Managerial optimism and corporate finance. *Financial management*, 33-45. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=304622>
- Hoque, Z. (2004). A contingency model of the association between strategy, environmental uncertainty and performance measurement: impact on organizational performance. *International business review*, 13(4), 485-502. <https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2004.04.003>
- Hoque, Z. (2005). Linking environmental uncertainty to non-financial performance measures and performance: a research note. *The British Accounting Review*, 37(4), 471-481. <https://doi.org/10.1016/j.bar.2005.08.003>
- Hoti Arifaj, A., Berisha, V., Morina, F., & Avdyli, E. (2023). Exploring the impact of cash flow, company size, and debt on financial performance in corporations. *Investment Management and Financial Innovations*, 20(3). 264-272. doi:10.21511/imfi.20(3).2023.22
- Hu, X., Lin, D., & Tosun, O. K. (2022). The Effect of Board Structure on Firm Performance-New Evidence from Product Market Conditions. *WBS Finance Group Research Paper*, (249). <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3171998>
- Ihar Dzeraviaha. (2022). The impact of firm size on environmental sustainability: The assessment based on the analysis of cost structure. *Business strategy and development*, 6(1), 20-32. <https://doi.org/10.1002/bsd2.221>
- Imbrogiano, J. P. (2021). Contingency in business sustainability research and in the sustainability service industry: A problematization and research agenda. *Organization & Environment*, 34(2), 298-322. <https://doi.org/10.1177/1086026619897532>
- Kaya, H. D. (2020). Business friendliness, firm performance and owner's optimism. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 4(3), 13-23. [https://doi.org/10.21272/fmir.4\(3\).13-23.2020](https://doi.org/10.21272/fmir.4(3).13-23.2020)
- Keskin, A.İ., Dincer, B., & Dincer, C. (2020). Exploring the Impact of Sustainability on Corporate Financial Performance Using Discriminant Analysis. *Sustainability*, 12(6), 1-14. <https://doi.org/10.3390/su12062346>
- Kuranchie-Pong, L., Bokpin, G. A., & Andoh, C. (2016). Empirical evidence on disclosure and risk-taking of banks in Ghana. *Journal of Financial*

- Regulation and Compliance*, 24(2), 197-212.
<https://doi.org/10.1108/JFRC-05-2015-0025>
- Le, H. O., Tran, A. H., & Le, D. T. (2023). The Contingency Factors, Integrated Performance Measures and Organizational Performance—Evidences from Vietnamese Manufacturing Enterprises. In *International Conference on Emerging Challenges: Strategic Adaptation in The World of Uncertainties (ICECH 2022)* (pp. 423-441). Atlantis Press. https://doi.org/10.2991/978-94-6463-150-0_28
- Lewellen, W. G., & Badrinath, S. G. (1997). On the measurement of Tobin's q. *Journal of financial economics*, 44(1), 77-122.
[https://doi.org/10.1016/S0304-405X\(96\)00013-X](https://doi.org/10.1016/S0304-405X(96)00013-X)
- Lisin, A., Kushnir, A., Koryakov, A. G., Fomenko, N., & Shchukina, T. (2022). Financial Stability in Companies with High ESG Scores: Evidence from North America Using the Ohlson O-Score. *Sustainability*, 14(1), 1-13. <https://doi.org/10.3390/su14010479>
- Liu, X. (2020). Understanding the Classical Researches in Contingency Theory: A Review. *3rd International Conference on Economic Management and Green Development (ICEMGD 2020)*, 559-564. <https://clausiuspress.com/conferences/LNEMSS/ICEMGD%202020/465.pdf>
- Liu, Y., Kim, C. Y., Lee, E. H., & Yoo, J. W. (2022). Relationship between sustainable management activities and financial performance: Mediating effects of non-financial performance and moderating effects of institutional environment. *Sustainability*, 14(3), 1-26. <https://doi.org/10.3390/su14031168>
- Mahmud, M., Soetanto, D., & Jack, S. (2021). A contingency theory perspective of environmental management: Empirical evidence from entrepreneurial firms. *Journal of general management*, 47(1), 3-17. <https://doi.org/10.1177/030630702199148>
- Maletič, M., Maletič, D., & Gomišček, B. (2018). The role of contingency factors on the relationship between sustainability practices and organizational performance. *Journal of cleaner production*, 171, 423-433. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2017.09.172>
- Malik, M. F., Zaman, M., & Buckby, S. (2020). Enterprise risk management and firm performance: Role of the risk committee. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, 16(1), 100178. <https://doi.org/10.1016/j.jcae.2019.100178>
- Malmendier, U., & Tate, G. (2005). Does overconfidence affect corporate investment? CEO overconfidence measures revisited. *European financial management*, 11(5), 649-659. <https://doi.org/10.1111/j.1354-7798.2005.00302.x>
- Mousanezhad, S., Mohammadi, E., Mohammadipour, R., & Sabzalipour, F. (2021). Using Contingency Approach to Improve Firms' Financial Performance Forecasts. *Advances in Mathematical Finance and Applications*, 6(2), 357-376. Doi: 10.22034/amfa.2020.1886008.1345
- Ong, T. S., Teh, B. H., & Lee, A. S. (2019). Contingent factors and sustainable performance measurement (SPM) practices of Malaysian

- electronics and electrical companies. *Sustainability*, 11(4), 1058. <https://doi.org/10.3390/su11041058>
- Orazalin, N., Mahmood, M., & Narbaev, T. (2019). The impact of sustainability performance indicators on financial stability: evidence from the Russian oil and gas industry. *Environmental Science and Pollution Research*, 26, 8157-8168. <https://doi.org/10.1007/s11356-019-04325-9>
- Ortas, E., Álvarez, I., & Zubeltzu, E. (2017). Firms' Board Independence and Corporate Social Performance: A Meta-Analysis. *Sustainability*, 9(6), 1-26. <https://doi.org/10.3390/su9061006>
- Ortiz-Martínez, E., Marín-Hernández, S., & Santos-Jaén, J. M. (2023). Sustainability, corporate social responsibility, non-financial reporting and company performance: Relationships and mediating effects in Spanish small and medium sized enterprises. *Sustainable Production and Consumption*, 35, 349-364. <https://doi.org/10.1016/j.spc.2022.11.015>
- Padlah Riyadi, P. R. (2023). Effect of financial performance, leverage, good corporate governance and company size on the sustainability report (study of companies listed on the Idx, LQ 45year 2015 – 2019). *Cebong Journal*, 2(3), 69–76. <https://doi.org/10.35335/cebong.v2i3.128>
- Pascual, A. G., Natalucci, F., & Piontek, T. (2023). Nonbank Financial Sector Vulnerabilities Surface as Financial Conditions Tighten. *Financial Stability, IMF Blog. April*, 4, 63-84. [B2n.ir/f47408](https://doi.org/10.1017/f47408)
- Phan, T. K., Nguyen, T. H. T., Dang, T. H., & Le, K. N. (2021). Non-financial factors affecting the operational performance of hospitality companies: Evidence from Vietnam. *Problems and Perspectives in Management*, 19(4), 48-62. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.19\(4\).2021.05](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.19(4).2021.05)
- Pires, R., & Alves, M. C. G. (2022). The Impact of Environmental Uncertainty on Accounting Information Relevance and Performance: A Contingency Approach. *Economies*, 10(9), 1-15. <https://doi.org/10.3390/economies10090211>
- Porter, C., & Sherwood, M. (2023). The effect of increases in board independence on financial reporting quality. *Accounting Research Journal*, 36(2/3), 109-128. <https://doi.org/10.1108/ARJ-12-2021-0344>
- Rezaee, Z., & Tuo, L. (2017). Voluntary disclosure of non-financial information and its association with sustainability performance. *Advances in accounting*, 39, 47-59. <https://doi.org/10.1016/j.adiac.2017.08.001>
- Romero-Silva, R., Santos, J., & Hurtado, M. (2018). A note on defining organisational systems for contingency theory in OM. *Production Planning & Control*, 29(16), 1343-1348. <https://doi.org/10.1080/09537287.2018.1535146>
- Saeedi, A., Daghani, R., & Hajian, N. (2020). Firm-Specific Characteristics and The Disclosure Level: Evidence From The Tehran Stock

- Exchange. *Journal of Applied Business Research (JABR)*, 36(4), 129–152. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=4237099>
- Saiful, S. (2017). Contingency factors, risk management, and performance of Indonesian banks. *Asian Journal of Finance & Accounting*, 9(1), 35–53. <http://dx.doi.org/10.5296/ajfa.v9i1.10372>
- Srinivasan, D., & Thevaranjan, A. (2016). The role of non-financial measures in controlling myopic activities: the case of hard selling. *International Journal of Accounting, Auditing and Performance Evaluation*, 12(2), 103-130. <https://doi.org/10.1504/IJAAPE.2016.075614>
- Ting, I. W. K., Tebourbi, I., Lu, W. M., & Kweh, Q. L. (2021). The effects of managerial ability on firm performance and the mediating role of capital structure: evidence from Taiwan. *Financial Innovation*, 7(1), 1-23. <https://doi.org/10.1186/s40854-021-00320-7>
- Uyar, A., Wasiuzzaman, S., Kuzey, C., & Karaman, A. S. (2022). Board structure and financial stability of financial firms: do board policies and CEO duality matter?. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 47, 100474. <https://doi.org/10.1016/j.intaccudtax.2022.100474>
- Vlasenko, M. (2020). Assessment of Influence of External Factors on Financial Stability of Construction Companies. *Journal of Corporate Finance Research / New Research*, 14(3), 51-62. <https://doi.org/10.17323/j.jcfr.2073-0438.14.3.2020.51-62>
- Vuojela, J., & Rascon, A. (2022). Too Big to Fail Applied to Non-Financial Companies. In *Resilienz durch Organisationsentwicklung: Forschung und Praxis* (pp. 315-336). Wiesbaden: Springer Fachmedien Wiesbaden. https://doi.org/10.1007/978-3-658-36022-1_13#DOI
- Waheed, A., Hussain, S., Hanif, H., Mahmood, H., & Malik, Q. A. (2021). Corporate social responsibility and firm performance: The moderation of investment horizon and corporate governance. *Cogent Business & Management*, 8(1), 1938349. <https://doi.org/10.1080/23311975.2021.1938349>
- Wang, W., Sun, Z., Wang, W., Hua, Q., & Wu, F. (2023). The impact of environmental uncertainty on ESG performance: Emotional vs. rational. *Journal of Cleaner Production*, 397, 136528. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2023.136528>
- YahiaMarzouk, Y., & Jin, J. (2022). The relationship between environmental scanning and organizational resilience: Roles of process innovation and environmental uncertainty. *Frontiers in Environmental Science*, 10, 966474. <https://doi.org/10.3389/fenvs.2022.966474>
- Yuliusman, Y., Zulma, G. W. M., & Azis, A. D. (2023). Contingency perspective: company characteristics, risk management voluntary disclosure, and company performance. *JPPI (Jurnal Penelitian Pendidikan Indonesia)*, 9(3), 1696-1704. <https://doi.org/10.29210/020232924>
- Yusuf, M. F., Mohamad Nasarudin, N. A. I., Sorooshian, S., Fauzi, M. A., & Kasim, N. M. (2023). Exploring the Impact of Contingency Theory on

Sustainable Innovation in Malaysian Manufacturing Firms. *Sustainability*, 15(9), 7151. <https://doi.org/10.3390/su15097151>

References [In Persian]

- Azad, R., Kamyabi, Y., & Khalilpour, M., (2020). Managers' behavioral characteristics and stock liquidity. *Financial accounting and audit research*, 12(45), 191-214 Doi: 20.1001.1.23830379.1399.12.45.8.8 [In Persian]
- Bazrafkan, S., & Ghaderi, S. (2017). Improving Organizational Effectiveness in the Light of Internal Contingency Factors. *Journal of Strategic Management Studies*, 7(28), 191-210 Doi: 20.1001.1.22286853.1395.7.28.9.4 [In Persian]
- Darabi, R. (2017). Determining factors of financial stability in investment companies accepted in the securities market. *Accounting and Auditing Research*, 9(36), 17-34 https://www.iaaaar.com/article_98783.html?lang=fa [In Persian]
- Darabi, R., & Emamjomeh, S. (2014). Effects of Ownership Structure on Benefit (Profit) Anticipation Accuracy. *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 3(10), 55-72 https://www.jmaak.ir/article_7618.html [In Persian]
- Dehroye, E., Ashrafi, M., Gorganli Davaji, J., & Khozain, A. (2020). Effective Behavioural and Ethical Factors in Occupation and Decision Making of Financial Managers: An Empirical Application (Case study: Agriculture bank of Iran). *Ethical Research*, 10(38), 139-172 <http://akhlagh.saminattech.ir/Article/17804/FullText> [In Persian]
- Delshad, A., & Tehrani, R. (2019). Investigating the Role of Management Characteristics On Stock Price Crash Risk in Companies Listed on Tehran Stock Exchange. *Financial Management Strategy*, 7(27), 89-122 Doi: 10.22051/JFM.2019.23897.1921 [In Persian]
- Dianati Deilami, Z., Alam Beigi, A., & Khatibi, H. (2016). Investigation of the Influence of Environmental Uncertainty on the Effectiveness of Management Accounting Practices. *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 5(17), 87-98 https://www.jmaak.ir/article_8438.html [In Persian]
- Dianati Deilami, Z., & Bayati, M. (2015). The relationship between product market competition and independent auditor's fees. *Financial accounting and audit research*, 7(27), 23-38 Doi: 20.1001.1.23830379.1394.7.27.2.1 [In Persian]
- Esmailikia, G., & Oshani, M. (2022). Corporate Financial Stability and Fraudulent Financial Reporting: The Role of Quality of Corporate Governance Mechanisms. *Journal of Accounting Knowledge*, 13(2), 83-104 Doi: 10.22103/JAK.2021.17763.3515 [In Persian]
- Ghorbani Esfahlan, V. (2021). The effect of the tenure of the CEO and the company's auditor on the quality of the audit. *Journal of Accounting and Management Vision*, 4(43), 16-33 https://www.jamv.ir/article_131466.html [In Persian]

- Hiedari, M., Didar, H., & Qaderi, B. (2015). The Empirical Investigation of Relationship between Political Costs and Growth Opportunities: A Structural Equation Modeling Approach. *Empirical Studies in Financial Accounting*, 12(47), 141-157 <https://doi.org/10.22054/qjma.2015.2541> [In Persian]
- Homayoun. A., Ranjbar. M. H., Ahmadi, F., & Talebnia. G. A. (2023). The Effect of Voluntary Disclosure of Historical and Prospective Non-Financial Information on the NonFinancial Sustainability Performance of Companies. *Empirical Research in Accounting*, 13(47), 129-152 Doi: 10.22051/JERA.2022.35042.2826 [In Persian]
- Kalantar, F., Moeinaddin, M., & Abtahi, S. Y. (2023). Analyzing the moderating effects of corporate governance and profitability on the relationship between financial leverage and growth using a switching regression model. *The Journal of Economic Policy*, 14(28), 285-313 Doi: 10.22034/EPJ.2023.19608.2395 [In Persian]
- Karbarz, B., & Shahverdiani, Sh. (2017). The test of Herfindahl-Hirschman and Tobin's Q indices on the analysis of capital structure, efficiency and product market competition. *Investment knowledge*, 6(23), 283-298 https://jik.srbiau.ac.ir/article_11113.html [In Persian]
- Khalili, M., Zabihi, A., & Faghanimakrani, K. (2024). The effect of organizational culture and contingency factors on sustainability reporting with economic performance approach (GRI201). *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 13(50), 319-338 https://journals.srbiau.ac.ir/article_22277.html [In Persian]
- Khoshkar, F., Seyfi, S., & Moein Nemati, M. (2022). The relationship between firm complexity and corporate social responsibility of companies listed in the Tehran Stock Exchange. *Journal of Accounting and Management Vision*, 5(64), 70-82 https://www.jamv.ir/article_154344.html?lang=fa [In Persian]
- Malek Jafarian, R. (2013). Examining theories related to the decision making process and strategy selection. *Social, Economic, Scientific and Cultural Work and Society Research*, 162, 67-73 B2n.ir/e92187 [In Persian]
- Mohammadian, Z., Heidari, M., & Chalaki, P. (2019). Investigating the impact of complexity and uncertainty of environmental account on the accuracy of management profit forecasting with emphasis on clay quality as a mediator. *Financial accounting and audit research*, 11(43), 247-268 Doi: 20.1001.1.23830379.1398.11.43.10.9 [In Persian]
- Mokhtari, H. (2019). Investigating the moderating role of board independence on the relationship between free cash flow and investment efficiency of listed companies in the Tehran Stock Exchange. *Journal of Accounting and Management Vision*, 2(11), 93-107 https://www.jamv.ir/article_92137.html [In Persian]
- Mollanazari, M., Nourifard, Y., & Ghashghaei Abdi, S. (2013). The differing effects of firm size and industry on firm profitability. *Financial*

- Accounting and Auditing Research*, 4(16), 157-183 Doi: 20.1001.1.23830379.1391.4.16.7.3 [In Persian]
- Moradzadehfard, M., Adlzadeh, M., Farajzadeh, M., & Azimi, S. (2013). Information Uncertainty, Information Asymmetry and Growth Options. *Empirical Studies in Financial Accounting*, 10(39), 125-145 Doi: 20.1001.1.28210166.1391.10.39.6.1 [In Persian]
- Nik Kar, J., Hamidi, E., & Abedini, S. (2022). Effects of Managers' Optimistic and Myopic Behavior on the Asymmetry of Cost Behavior and Various Companies' Strategies. *Journal of Asset Management and Financing*, 10(1), 93-116 Doi: 10.22108/AMF.2022.125924.1607 [In Persian]
- Nikbakht, M. R., Jahandoust Marghoub, M., & Weysihsar, S. (2020). Investigating the effect of company complexity on the relationship between managementability and lack of transparency of information. *Financial Accounting Research*, 12(3), 83-104 Doi: 10.22108/FAR.2021.124385.1654 [In Persian]
- Nonahal nahr, A. A., & Rahnama Roodposhti, F. (2018). Contingent Performance Assessment Measures Design Based on Futurology: A Theoretical Approach. *Future study Management*, 29(112), 67-91 <https://sanad.iau.ir/Journal/jmfr/Article/784659> [In Persian]
- Pajoohi, M. R., & Jafari, F. (2020). The Impact of the moderating role of product market competition on the relationship between financial leverage and innovation performance in companies listed on the Tehran Stock Exchange. *Operational and Performance Research in Accounting and Auditing*, 4(1), 89-113 https://jopa.khatam.ac.ir/article_156966.html [In Persian]
- Pakdelan, S., Azarberahman, A., & Rafiee, S. (2023). Examining the relationship between the characteristics and expertise of the board of directors and sustainability performance in companies listed on the Tehran stock exchange. *Advances in Finance and Investment*, 4(1), 29-54 Doi: 10.30495/afi.2023.1971292.1165 [In Persian]
- Vagfi, S. H., Rajabi Jirandeh, A., & Nourbakhsh Hosseiny, Z. (2021). Analyzing the impact of management ability on firm value in response to competitive market threats. *Journal of Management and Sustainable Development Studies*, 1(1), 125-149 Doi: 10.30495/msds.2021.1938936.1010 [In Persian]
- Yaghoobian, S. M., Jamshidi Navid, B., Ghanbary, M., & Nademi, A. (2021). A Contingency Model of performance evaluation: emphasizing on the role of modern management accounting tools. *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 10(37), 113-127 https://www.jmaak.ir/article_17184.html [In Persian]
- Zabihi Khargh, A. R., Kaffashpoor, A., Farahi, M. M., & Rahimnia, F. (2018). Exploring Contingency Factors of Strategic Human Resource Management and Identify Effective practices of human resource. *Public Management Researches*, 10(38), 89-116 Doi: 10.22111/JMR.2018.3718 [In Persian]

Zibaian, M., Chitsaz, S., & Saeedi, H. (2017). The Impact of Various Sources of Funds (Paying with Company's Funds Against Personal Funds) on How to Judge the Price Fairness and the Intention of Subsequent Purchases. *Journal of Marketing Management*, 12(34), 1-26 https://journals.srbiau.ac.ir/article_13851.html [In Persian]

استناد به این مقاله: اسماعیلی کیا، غریبه، ناصری، مهدیس، قنبری، امین. (۱۴۰۳). رابطه بین عوامل اقتضایی و عملکرد پایداری غیرمالی؛ نقش تعدیلی ابعاد رفتاری مدیران، *مطالعات تجربی حسابداری مالی*، ۲۱(۸۲)، ۴۳-۹۸.
DOI: 10.22054/qjma.2024.78069.2542

Empirical Studies in Financial Accounting is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.